

ПРАВОСЛАВЉЕ

НОВИНЕ СРПСКЕ ПАТРИЈАРШИЈЕ

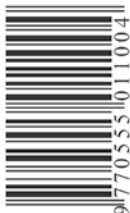

У овом броју:

| По нашој вери ће нас Господ познати! | И како после свега у Унеско? | Поводи:
реаговања на Вербићев обрачун са веронауком | Нема образовања без веронауке
| Промоција доктора наука | Велики пост у нашем животу | Превазиђимо страх
од миграната | Живот и рад Еп. Николаја | Евјонитско Еванђеље | Први
устанички одред | Протојереј-ставрофор Дејан Дејановић |

Број 1177 Цена 90 динара 2,5 КМ 1. април 2016. године

ISSN 0555-0114

Изјава саучешћа Његовом Краљевском Величанству Филипу белгијском

Ваше Краљевско Величанство,

Дубоко смо потресени вешћу о терористичким нападима у Бриселу. Нарочито нас је ражалостила чињеница да су напади однели велики број људских живота, те да је на стотине рањених.

Ово су тешки тренуци за народ Белгије, али и за читав цивилизовани свет. Српски православни народ са болом гледа на жртве које страдају у све учесталијим терористичким нападима.

У име пуноће Српске Православне Цркве, и у Наше лично име, примите изразе саучешћа, уз молитве Господу, јединоме Милостивом, да упокоји душе пострадалих, њиховим породицама дарује утеху, а рањенима брзо оздрављење.

Патријарх српски
ИРИНЕЈ

У Саборној цркви

Његова Светост Патријарх српски Иринеј је одмах по повратку из Аустралије 14. марта 2016. у вечерњим сатима присуствовао богослужењу у београдској Саборној цркви.

Свештенство, на челу са протојерејем-ставрофором Петром Лукићем, служило је покајни канон Светог Андреја Критског и велико повечерје, уз учешће многобројних верника.

На Преподобног Марка Подвижника

У петак, 18. марта, Патријарх Иринеј је служио Свету Пређеосвећену Арх. Литургију у Храму Св. Архан-

гела Михаила у Београду. Саслуживало је братство Саборног храма.

У Храму Преображења Господњег

Свјатјејши је служио Св. Арх. Литургију на празник Св. Теодора Тирона, 19. марта, у прву суботу Часнога Поста у Храму Преображења Господњег на Видиковцу у Београду.

Честитка Патријарха српског сверуском Патријарху поводом значајног јубилеја

Најсветији Патријарше московски и све Русије, љубазни у Христу брате и саслужитељу наше смерности, Господине Кириле, Вашу уважену Светост братски у Господу целивајући, најтоплије поздрављамо.

Поводом јубилеја Вашег Архипастирског служења Светој Цркви Руској Православној, примите изразе Наших најсрдачнијих честитки и молитвених жеља као Предстојатељу сестринске и свагда нам блиске Руске Цркве.

Радо се сећамо свих сусрета са Вашом уваженом личношћу, раније као Митрополита смоленског и председника Одељења за спољне црквене везе Московске Патријаршије, а сада као Поглавара најмногољудније помесне Православне Цркве.

Господ Исус Христос – Пастиреначалник (Јн. 10, 14) управо Вас је призвао у временима нарочито изазовним не само за Руску Цркву, него и за Цркву Православну по свој Васељени. Ви, пак, носећи бреме једног времена, достојно водите верни народ путем који су утрле велике и свете личности почев од Светог Владимира сверуског и свеправославног, преко светих Митрополита кијевских и сверуских и Патријараха московских.

Молимо се свблагословом Господу, истинскоме Дародавцу свих добара, да Вашој возљубљеној Светости подари крепко здравље, испуњено духовним даровима свише, с молитвеним жељама да послужите Светој Цркви Православној на многаја и благаја лета.

Ваше возљубљене Светости у Христу брат и саслужитељ,
ПАТРИЈАРХ СРПСКИ

ПРАВОСЛАВЉЕ 1177

2

Активности Патријарха

4

По нашој вери
ће нас Господ познати!

6

Потврда историјског пријатељства

8

И како после свега у Унеско?

З. Нешић

10

Не бој се мало стадо

12

Обележена двадесетогодишњица
егзодуса Срба из Сарајева
(1996–2016)

Радован Пилиповић

14

Поводи: реаговања на
Вербићев обрачун са веронауком
Славица Лазић

18

О два важна научна скупа
и актуелности религијских тема
др Александар Раковић

20

Велики пост у нашем животу
– први део –

Пројектор Александар Шмеман

24

Промоција доктора наука

Данко Сврахинић

27

У част Димитрија Аврамовића

мр Биљана Цинцар-Костић

28

Превазиђимо страх од миграната

Брајо Алојз, иђуман екуменске заједнице Тезе

30

Живот и рад Еп. Николаја (б. део)

Радован Биговић

32

Евионитско Еванђеље

др Предраг Драгићиновић

34

Топлички устанак (б. део)

Први устанички одред

Антоније Ђурић

36

Протојереј-ставрофор

Дејан Дејановић

(4. април 1930–31. јануар 2016)

Ииођакон Андреј (Тарасјев)

38

Свет књиге

40

Наука, уметност, култура...

42

Кроз хришћански свет

44

Из живота Цркве

На насловној страни:

**Принц Чарлс у посети
Патријаршији српској****Фото: Ђакон Драган С. Танасијевић**

„Православље – новине Српске Патријаршије“ излазе са благословом Његове Светости Патријарха српског Иринеја. Издаје Информативно-издавачка установа Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве. Први број „Православља“ изашао је 15. априла 1967. године.

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР:Члан Св. Арх. Синода задужен за надзор над радом
Информативно-издавачке установе Св. Арх. Синода СПЦ
Митрополит црногорско-приморски др Амфилохије**Главни и одговорни уредник**
Презвитер др Александар Ђаковац**Оперативни уредник**
Срећко Петровић**Секретар редакције**
Снежана Крућковић**Лектор и коректор**
Ана Јокић**Фотограф**
Ђакон Драган С. Танасијевић**Чланови редакције**
Презвитер др Оливер Суботић,
Сања Лубардић, Славица ЛазићИзлази сваког првог и петнаестог у месецу, за јануар
и август двојно. Годишња претплата за нашу земљу је 1700
динара, полугодишња 850. Појединачни примерак 90 динара.
Претплата за нашу земљу може се уплатити на благајни Српске
Патријаршије, Краља Петра 5 или на текући рачун.**Уплате не слати поштанском упутницом!**
Не слати девизне чекове!**Годишња претплата за иностранство:**Обична поштом је 70 USD, 70 CAD, 75 AUD, 45 EUR, 35GBP;
авионом: 90 USD, 90 CAD, 100 AUD, 60 EUR, 45 GBP.**Информативна служба:**

Текући рачун динарски број:

145-4721-71 Марфин банка

Далматинска 22 Београд

Текући рачун девизни број:

Intermediary Deutsche Bank GmbH,

Frankfurt/M (BIC DEUTDEFF)

Account with inst: 935-9522-10

Marfin bank AD, Beograd (BIC LIKIRSBG)

Beneficiary: RS35145007080000135615

Informativno Izdavska Ustanova Srpske Pravoslavne Crkve,

Kralja Petra 5, Beograd

Charges: For the account of ordering customer

Телефони:**Редакција:** +381 11 30-25-116**Маркетинг:** +381 11 30-25-113**Претплата:** +381 11 30-25-103, 30-25-113, 064 17-83-786**e-mail:** pravoslavljje@spcrs – редакција

pretplata@spcrs – претплата

pravoslavje.srb ; www.pravoslavljje.rs

web:Рукописи и фотографије се не враћају. Текстови достављени
редакцији „Православља“ подлежу анонимној рецензији. Текстови
и прилози објављени у „Православљу“ представљају ставове аутора.Сва права задржана. Свако прештампавање, копирање,
умножавање, објављивање и дистрибуирање целих или делова
ових новина или чланака објављених у њима забрањено је и
представља повреду ауторског права и кривично дело.**Графичка припрема, слог и прелом:** Срећко Петровић
Штампа: „Политика“ А. Д.**Дистрибутер:** „Polydor“ д.о.о.,
Ломинка 11/3/9, 32300 Горњи Милановац
тел/факс. 032/717-322, 011/2461-138CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
271.222 (497.11)
ISSN 0555-0114 = Православље
COBISS.SR-ID 16399106**Православље се штампа уз помоћ Управе
за сарадњу с Црквама и верским заједницама
Владе Републике Србије**Графичка припрема овог, 1177. броја Православља, завршена је
у понедељак, 28. марта 2016. године у 10.00 часова, када је
у штампу предат овај број новина Српске Патријаршије.

Патријарх Иринеј у Митрополији аустралијско-новозеландској

По нашој вери ће нас Господ познати!

Негова Светост Патријарх српски Иринеј боравио је у првој канонској посети Митрополији аустралијско-новозеландској од 1. до 13. марта 2016. године.

Мелбурншко намесништво

На аеродрому у Мелбурну, 1. марта 2016, Патријарха Српског дочекао је Епископ Митрополије аустралијско-новозеландске Иринеј у присуству свештенства и верног народа, као и високих представника других помесних Цркава и чланова дипломатске мисије наше земље у Мелбурну. У пратњи Свјатјејшег налазио се Митрополит црногорско-приморски Амфилохије, директор Патријаршијске управне канцеларије, протојереј-ставрофор Стојадин Павловић и ђакон Александар Секулић, службеник Кабинета Патријарха Српског. Наредног дана, 2. марта, Свјатјејши је са пратњом обишао Храм Св. Георгија у Сент Албансу, где га је дочекао старшина протојереј-ставрофор Борислав Петровић. Верни ове парохије су спремили суму од 10.000 аустралијских долара за потребе најмлађих и најугроженијих са КиМ и Црквене кухиње АЕМ. Након одслуженог јутрења у српском манастиру Св. Саве у Илајну, Патријарх је обишао манастирско гробље и одслужио парастос синђелу Јовану Ристивојевићу из Гојне Горе, сабрата овог манастира. У поподневним часовима посећен је грчки манастир посвећен Пресветој Богородици Брзопомоћници у Ђилонгу, где је одслужена свечана доксологија.

Литургија у Илајну

Патријарх Српски началствовао је 4. марта 2016, Св. Арх. Литур-

гијом поводом прославе празника Преподобног старца Никанора Хиландарца – Помиритеља аустралијског, који је похрањен у манастирској цркви посвећеној Св. Алимпију Столпнику. Саслуживали су Митрополит црногорско-приморски Амфилохије и П. Г. епископи: аустралијско-новозеландски Иринеј, новогрчаничко-средњезападноамерички Лонгин, као и гостујући Архијереји Васељенске Патријаршије П. Г. епископи: дервиски Језекиљ и милитупољски Јаковос, у молитвеном присуству Владике западноевропског Луке, игуманије

Калистени и сестринства из суседног грчког манастира Горгоепикус као и свештенства и верника Српске, Грчке, Антиохијске, Руске и Румунске Цркве. Поводом празника, Митрополит црногорско – приморски Амфилохија је беседио... „Божији угодници су се рађали у свим народима од времена Христовог, а Света Гора је једно од најчудеснијих места где се прославља име Божије и одакле су долази проповедници“, казао је Митрополит говорећи о првом светогорском подвижнику Св. Петру пустињаку и многим

угодницима попут оснивача Велике Лавре Светом Атанасију, о чудесном сусрету цара Душана и Светог Григорија Паламе, као и о подвижницима новијег времена, попут старца Пајсија.

Настављајући молитвену и радну посету Митрополији аустралијско-новозеландској, Првојерарх Српски је 5. марта, поводом Задушница служио заупокојену Литургију у Цркви Св. Архиђаконa Стефана у Кизбороу заједно са Митрополитом Амфилохијем и П. Г. епископима: Лонгином и Иринејем.

Мошти Мученика момишићких

Истог дана Патријарх Иринеј је присуствовао Великом вечерњу, које су служили Њ. В. архијереји: Амфилохије, Лонгин и Иринеј, и уношењу честице Светих моштију Мученика момишићких, које ће бити уграђене у Часну трпезу Храма Свете Тројице у Источном Брансвику.

Освећење Храма Свете Тројице

У Недељу месопусну, 6. марта, Патријарх је осветио, уз саслужење Митрополита Амфилохија и П. Г. епископа: Лонгина и Иринеја, Храм Св. Тројице у Брансвику. На крају Св. Евхаристије, Патријарх Српски је доделио висока одликовања СПЦ и грамате најзаслужнијим парохијанима, који су себе у потпуности предали служењу ближњем и учењу у богослужбеном поретку.

Посета англиканској Саборној цркви

У понедељак, 7. марта, Патријарх Иринеј са пратњом је посетио англиканску Саборну цркву у Мелбурну. Високу делегацију СПЦ дочекао је високопречасни др Андреас Лоу. У пријатном разговору констатована је добра сарадња између Православне и Англиканске Цркве.

Потом су Патријарх Српски и Митрополит Амфилохије дали интервјуе за српску и грчку радиостаницу које делују у склопу националног Радија SBS. Сватјејши је поздравио и грчки народ који слуша овај радио, а затим говорио о односима медија и Цркве. „Медији имају велику моћ на путу добра и врлине, али и велику моћ негативности“, закључио је он.

У вечерњим часовима делегација СПЦ је наставила пут ка Гринзбороу, ка Храму Св. Саве, где су госте дочекали протонамесник Владислав Шиповац, старешина цркве и ђакон др Небојша Тумара уз велики број верника са малишанима у народним ношњама. Патријарх српски Иринеј је упутио речи подршке окупљеном народу: „Све је ово, куда кренемо, земља Господња“, беседио је Патријарх свима онима који су захваћени вихором прошлих ратова, силом прилика били приморани да напусте своја огњишта и нови дом изграде у Аустралији. Потом је уследио је свечани пријем у црквеној сали, где су деца фолклорне групе „Авала“ заједно са чланицама Кола српских сестара „Огњена Марија“, дочекали госте. Свештенство Храма Светог Саве са верним народом, иницирало је прикупљање новчаног прилога за манастир Острог од преко 11.000 аустралијских долара, са жељом да се свештенство и монаштво ове обитељи молитвено сете дародава-

лаца и њихових породица. Током трпезе љубави, Митрополит Амфилохије је одржао слово о српском страдању, о Васкрсењу за оне који истрају у науци Христовој.

Пертско-аделаидско намесништво

Висока црквена делегација је, 8. марта посетила Пертско-аделаидско намесништво, Коптску православну теолошку академију Св. Атанасија Великог у Донвејлу, где је декан Академије, Епископ мелбурнски Суријел, заједно са професорима ове образовне институције уприличио свечани дочек за госте. Његова Светост је том приликом одржао предавање на тему улоге Цркве у савременим токовима.

У Хајднмаршу и Вудвил Парку

Истог дана висока делегација СПЦ је свечано дочекана у Цркви Св. Саве у Хајднмаршу где је служена доксологија. Сватјејши је беседећи похвалио вернике који подижу, украшавају, улепшавају и чувају светиње у Митрополији аустралијско-новозеландској. „Лепо је што се састајете у црквеним домовима и што ту славите наше свете дане и празнике“, рекао је Патријарх који је замолио потом вернике да се чувају раскола и да оне који су скренули са Христовог пута врате љубављу и лепим речима. „Приво-

лите заблуделе да се врате нашој Цркви“, рекао је Сватјејши. Уз свечану пратњу делегација је потом наставила пут ка Храму Св. Саве у Вудвил Парку, где је служена велика доксологија. Патријарх је беседио Србима о чувању вере православне, традиције и језика. „Нисте заборавили своју веру православну, као ни своје светиње и славне претке, као ни своје сроднике, који су остали у тешким приликама који зависе од ваше помоћи. Зато смо радосни јер сте остали верни својој вери, својој Цркви, својим обичајима, празницима, крсној слави“, рекао је Сватјејши.

Ујутру, 9. марта Патријарх је посетио скит посвећеном Рођењу Пресвете Богородице у Инглвуду, где је указао на значај те светиње која сабира народ и учи га темељу, суштини живота. „Да се овде сетимо и свих других наших манастира, те да пресадимо те духовне плодове и на ово свето место“, рекао је Патријарх Српски.

Сиднејско намесништво

У Саборном храму Св. Велико-мученика кнеза Лазара у Александрији (Сиднеј) високе госте је дочекао архијерејски намесник и старешина храма протојереј-ставрофор Миодраг Перић и Момир Вукоман, председник Црквене општине. Служена је велика доксологија. Свечана вечера, која је уследила након богослужбеног дела, је била изузетна прилика да се сумирају духовна запажања изнета у пригодној поздравној беседи Митрополита црногорско-приморског Амфилохија.

Другог дана боравка у Сиднеју, 10. марта, Патријарх је са пратњом посетио мисионарско подручје посвећено Сабору Срба Светитеља које се налази у пределу Централне обале. Митрополит Амфилохије је, тог дана, говорио у конзулату Републике Србије у Сиднеју на пријему уприличеном за Његову Светост на коме су се окупили представници других православних јурисдикција, дохалкидонских цркава, дипломатског кора, власти и опозиције у Ау-

стралији и чланови српске заједнице. Домаћини овог сусрета били су амбасадор Мирољуб Петровић и генерални конзул Бранко Радошевић.

Грчки колеџ Св. Андреја Првозваног

Висока делегација СПЦ на челу са Свјатјејшим посетила је 11. марта, Грчки православни теолошки колеџ „Св. Андреј Првозвани“ у Сиднеју, где су домаћини, Архиепископ аустралијски др Стилијанос и Епископ аполонијски Серафим, срдечно поздравили госте. У храму посвећеном празнику Благовести, служена је свечана доксологија. Патријарх Иринеј је одржао предавање о улози Цркве у свету и о православном суочавању са савременим изазовима. Поподневни часови били су резервисани за посету градилишту колеџа „Свети Сава“ у Варивуду, где је Патријарх имао прилике да се упозна са током радова и плановима за завршетак градње.

Храм Св. Николе у Блектауну посећен је истог дана у вечерњим часовима, где је служена доксологија и преломљен славски колач Српског православног омладинског удружења SOYA поводом њихове крсне славе – Св. Владике Николаја.

Бризбејнско-велингтонско намесништво

Приводећи крају канонску посету, 12. марта, делегација је посетила мисионарску парохију Св. Апостола Луке у Ливерпулу. Његова Светост је началствовао на Св. Арх. Литургији, после које је освешћен камен темељац за будући храм и свечано положена оснивачка повеља. Саслуживали су Митрополит Амфилохије, Епископ Иринеј и Владика Георгије из Руске Православне Заграничне цркве, уз више свештеника и ђакона.

Славље је настављено у Српском центру у Бониригу уз свечани ручак и пригодан културно-уметнички програм. Патријарху српском Иринеју додељена је плакета града Ливерпула. Уследили су поздравни говори и благодарења, као и духовна поука од стране Митрополита црногорско-приморског Амфилохија. У вечерњим сатима истог дана, делегација је приспела у Бризбејн где су посетили Цркву Св. Николе у месту Вулунгаба. После одслужене доксологије уследио је културно-уметнички програм.

Вајкол

Сутрадан, 13. марта, Његова Светост је началствовао Св. Литургијом у другој цркви посвећеној Св. Николи у месту Вајкол, а обележена је и крсна слава црквене и српске школе, фолклорне групе и Српског омладинског удружења SOYA. Овај последњи сусрет је протекао у брзи Његове Светости да благоверни народ који је у окриљу Цркве Православне и у будуће остане у вери и очувању канонског јединства унутар Митрополије аустралијско-новозеландске.

Фотографије: Ђакон Александар Секулић

Приредила З. Н.

Његово Краљевско Височанство принц Чарлс од Велса учинио је 16. марта 2016, своју прву посету Патријаршији српској, где се сусрео са Његовом Светошћу Патријархом Иринејем. Патријарх Српски и принц од Велса заједно су посетили Патријаршијску капелу Св. Симеона Мироточивог, коју Српска Православна Црква скоро читав век уступа англиканској заједници да служи божићну службу по грегоријанском календару. Посета Патријаршијској капели Принца Чарлса има посебан значај, јер је сама капела симбол историјског пријатељства између Српске Православне Цркве и Цркве Енглеске. Том приликом Свјатјејши је госту подарио копију чудотворне иконе Пресвете Богородице из Пећке Патријаршије.

Потом је уприличен разговор са пријатељима Хиландара – проф. др Владетом Јанковићем, др Грејемом Спиком, Миливојем Ранђићем, проф. др Мирком Ковачевићем, академиком Мирјаном Живојиновић и амбасадором Грчке у Србији Константином Икономидисом, којом приликом су се упознали са радовима на обнови Свете српске лавре манастира Хиландара.

Посета Храму Светог Саве

Принц Чарлс је посетио и Спомен-храм Светога Саве на Врачару, где га

Принц од Велса у посети Српској Цркви

Потврда историјског пријатељства

Патријарх српски Иринеј примио принца Чарлса. Посета Спомен-храму Светог Саве. Сусрет са представницима верских заједница. Посета Светоархангелском манастиру у Ковиљу. Посета Храму Св. Ђорђа у Призрену.

је дочекао Његово Преосвештенство Викарни Епископ топлички Арсеније са свештенством и Војиславом Миловановићем, протонеимаром храма. Током обиласка храма и крипте, принц од Велса је упознат са историјатом и радовима који су у току. Ова посета је окончана концертном, који је у част Краљевског Височанства, уприличио академик Димитрије Стефановић. Преосвећени Владика Арсеније, у име братства Спомен-храма, уручио је госту дар, копију иконе Светог Саве из манастира Пећке Патријаршије и монографију о Храму Светог Саве.

У Епархији бачкој

Сутрадан, 17. марта, Принц Чарлс од Велса и његова супруга Војвојкиња од Корнвола посетили су и Светоархангелски манастир Ковиљ, где су их дочекали Епископ бачки др Иринеј, Митрополит загребачко-љубљански др Порфирије, Епископ јегарски Јероним и Архимандрит Исихије, намесник манастира Ковиља, са братством. Добродошлицу принцу Чарлсу пожелело је Архимандрит Исихије који је између осталог рекао: „Према Црквеном предању, наш манастир је основао у XIII веку Свети Сава... Године 1990. за епископа Новог Сада постављен је овде присутни Епископ Иринеј. Под брижним руководством оца Порфирија, у манастир долазе искушеници и братство постојано расте... Пре десет година основали смо Заједницу за рехабилитацију од болести зависности, библијски названу *Земља живих*; заснована је на јеванђелским основама и успешно

дејствује и развија се...“, беседио је Архимандрит Исихије.

Током срдечног разговора којег су водили у манастирској свечаној сали, Епископ Иринеј је даривао Краљевском Височанству икону Пресвете Богородице – рад монахиња из манастира Васкрсења Христовог у Каћу, као и пригодна монографска издања. Принц Чарлс се потом упознао са радом терапијске заједнице *Земља живих*.

У Призрену

Британски принц Чарлс и војвојкиња од Корнвола посетили су у суботу, 19. марта, у Призрену Саборни храм Св. Ђорђа где су их дочекали Епископ рашко-призренски Теодосије и игуман манастира Високи Дечани Сава Јањић. Владика Теодосије је говорио о историји Цркве и српској заједници на КиМ, указавши принцу Чарлсу да су многе цркве уништене у мартовском погрому, показавши му слике тог страдања.

Владика Теодосије и о. Сава су потом Принцу од Велса показали малу изложбу фотографија које приказују разарања у мартовском погрому 2004. године као и обнову светиња и кућа која је потом уследила. Владика се посебно захвалио британској влади на помоћи у обнови кућа за повратнике. Уваженом госту објашњено је да 16 година након завршетка оружаног сукоба 200.000 Срба не може да се врати на Косово и Метохију и да је у Призрену од предатних 8.000 Срба сада остало да живи само

Патријарх Српски се у Конаку кнегиње Љубице састао са Принцом од Велса, након чега је уприличен сусрет са верским великодостојницима у Србији. Разговору су присуствовали и Његово Преосвештенство Епископ топлички Арсеније, муфтија Мухамед Јусуфспахић, рабин Исак Асиел, велечасни Ивица Дамјановић у име надбискупије београдске, као и пречасни Робин Фокс, англикански капелан у Београду.

двдесетак, већином старијих лица. Принц Чарлс се задржао у кратком разговору са групом повратника, који су изразили чврсту жељу да остану да живе у свом родном граду и поред трагедије коју су прошли 2004. године, када су све српске цркве и куће у Призрену биле запаљене.

Владика Теодосије је упознао Његово Краљевско Височанство са полазницима православне Богословије која је поново отворена у Призрену. У Храму Св. Ђорђа, принцу је, једина српска ученица која живи у Призрену, Милица Ђорђевић, поклонила цвеће. Британски престолонаследник се касније упознао и са Србима повратницима у Призрену и разговарао са Александром Митровићем, српским повратником, као и другим повратницима чије су куће обновљене уз финансијску помоћ британске владе.

З. Н.

Извор: Инфо-служба СПЦ, Епархија бачка, Епархија рашко-призренска

Манастир Девич после погрома (фото: архива Православља)

Не поновило се: Саборни храм Св. Ђорђа у Призрену после погрома

Црква Богородице Љевишке запаљена током погрома 2004. године (извор: srbija.gov.rs)

Погром на КиМ – дв

„Трпљењем својим спасавајте душе које нам уливају снагу да истрајемо у свим искуш

И како после

Централна манифестација обележавања годишњице мартовског погрома над Србима на Косову и Метохији одржана је 17. марта 2016. године у Грачаници. После помена страдалима који је служио Владика рашко-призренски Теодосије (присуствовали су, између осталих и директор Канцеларије за Косово и Метохију Марко Ђурић, заменик премијера у покрајинској влади Бранимир Стојановић, министар за повратак и заједнице Далибор Јевтић, председник општине Грачаница Владета Костић, посланици Српске листе...), чланови породица жртава, грађани и званичници су прошетали главном улицом до Дома културе испред кога је постављена уметничка инсталација *Missing (Несћали)*, на којој су фотографије Срба несталих на Косову и Метохији. Ту су положили цвеће. Након обележавања годишњице ту ће биће отворена графичка колонија под називом – И како после свега у Унеско?, на којој ће бити изложена дела стварана у манастиру Светог Архангела у Призрену, на тему

уништавања српске духовне баштине на КиМ.

Свечана академија на којој је Епископ рашко-призренски Теодосије подсетио да су на овај дан пре 12 година гореле српске цркве од Призрена до Косовске Митровице и од Обилића до Пећи и Ђаковице... одржана је у Дому културе у Грачаници. Преосвећени Владика је том приликом рекао и да је „косовско-метохијска земља прескупа да би је могли продати или уступити и да су литургије у храмовима који су страдали пре 12 година а сада обновљени, позив расељенима да се врате.“ Епископ рашко-призренски Теодосије је, завршавајући беседу о најпотреснијим данима у последњим годинама српске историје, поручио да је поред обнове српских светиња на Косову и Метохији, од суштинске важности неопходна духовна обнова нашег народа, његове слоге и заједништва – око једне Свете саборне апостолске Цркве, која га је вековима чувала и бринула се о њему.

Директор канцеларије за Косово и Метохију, Марко Ђурић је рекао да је циљ погрома било

анаест година касније

своје“ (Лк. 21, 19) речи су Христове
ењима и недаћама (Владика топлички Арсеније)
свега у Унеско?

На академији „Погром на Косову и Метохији“ одржаној 17. марта 2016, на Великој сцени Народног позоришта речено је да је у дводневном насиљу погинуло осам Срба, 4.000 их је протерано из шест градова и девет села, порушено и запаљено више од 800 српских кућа, девет школа, спаљено и тешко оштећено 35 цркава и манастира, међу којима и 18 споменика културе. Епископ топлички Арсеније рекао је да су Срби кроз своју историју научили да страдају и трпе. Он је истакао да, упркос недаћама, Срби нису остављали своје светиње на Косову и Метохији. Тако је и данас када српски свештеници, монаси и монахиње деле судбину народа на Косову и Метохији, чувајући светиње које представљају светионик, наду, утеху и уточиште српском народу, рекао је Преосвећени Владика.

протеривање и последњег Србина са Косова, подсетивши да је у Приштини живело 50 хиљада Срба, у Косову Пољу преко 20 хиљада Срба, и хиљаде на другим ме-

стима, и да су сви ти људи, њих укупно 247.000, протерани само због свог порекла. „Не говоримо дакле о 17. марту као о спонтаном догађају насталом из неконтролисаног осветничког жара због утапања двоје деце, зашта су лукаво и злонамерно оптужени Срби. Насиље над свим што је српско је било масовно и организовано“, рекао је Ђурић.

Председник Комисије за нестале Вељко Одаловић поручио је да албанско друштво мора да се суочи са својим злочинима и све док то не уради за њих нема ни будућности, ни перспективе, подсетивши да се 1.658 особа са Косова и Метохије и даље води као нестало.

Организатор академије је било Удружење породица косметских страдалника у сарадњи са Канцеларијом за Косово и Метохију и Комисијом за нестала лица, њој је присуствовао и заменик премијера у косовској влади Бранимир Стојановић, као и представници Удружења киднапованих и несталих Срба „Косметски страдалници“.

З. Нешић

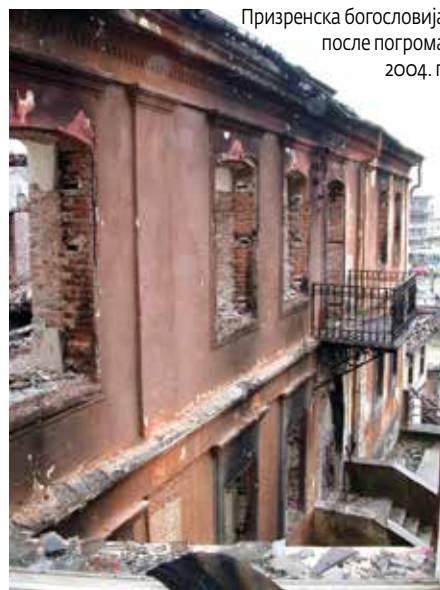
Погром: разрушена Црква
Св. Николе у Приштини

Разрушени манастир Св. Архангела код Призрена

После погрома
у Ђаковици

Призренска богословија
после погрома
2004. г.

Сећање на НАТО агресију

Црква Свете Тројице у Петрићу на КиМ, јул 1999. године; црква је савијена са земљом у августу 1999. г. (извор: Википедија)

Не бој се мало стадо (Лк. 12, 32)

Навршило се 17 година од почетка бомбардовања СР Југославије. Није то био први пут да су агресију на нашу земљу извршили далеко моћнији и бројнији.

Слава палим херојима

Његово Преосвештенство Епископ топлички Арсеније служио је 24. марта 2016. помен палим херојима Ратног ваздухопловства и противваздушне одбране, као и свим жртвама ратних дејстава 1999. године. У одбрани слободе и достојанства своје отаџбине 41 припадник РВ и ПВО положио је свој живот, а њихова имена су овом приликом прочитана. После помена који је Владика Арсеније служио уз појање хора ученика Богословије Светог Саве из Београда, цвеће на спомен обележје палим херојима положили су чланови породица погинулих, делегација ратног састава РВ и ПВО, представници Града Београда и Градске општине Земун, пензионисани припадници РВ и ПВО, као и ученици Земунске гимназије и О Ш Светозар Милетић.

Дан сећања

Код Споменика погинулим грађанима на Варваринском мосту у Варварину одржана је државна церемонија обележавања Дана сећања на жртве НАТО агреси-

је. Након помена, који је по благослову Епископа крушевачког Давида извршио протојереј-ставрофор Драги Вешковац са свештенством Епархије крушевачке, и одавања почаст убијеним у НАТО бомбардовању пре 17 година, чланови породица настрадалих на Варваринском мосту, премијер Србије Александар Вучић и председник Републике Српске Милорад Додик спустили су венце у Велику Мораву.

После интонирања химне, присутнима се обратио председник општине Варварин Зоран Миленковић, чија је 16-годишња ћерка Сања погинула приликом бомбардовања моста. „Тог пролећа у Варварину убијено је 10 људи, а једно од њих је била и моје дете, које је желело да учи... била је бриљантна математичарка и желела да постиже успехе. Зарад сећања на све недужне жртве, сваке године ћемо се окупљати на овом месту са поруком да се никада и нигде не понове ови злочини, а верујемо да ће, ако не овоземаљска, онда Божија правда стићи све зликовце који убијају народ зарад остваривања својих циљева“, рекао је Миленковић.

Напад на Варварински мост у коме је настрадало 10-оро, а тешко рањено 17-оро Варваринаца догодио се 30. маја 1999. г. у 13 часова и 5 минута. Те недеље, на велики празник Свете Тројице, НАТО авиони су у два наврата на мост испалили 4 пројектила.

Венци на споменик
Белом анђелу

И у Косовској Митровици је обележена годишњица почетка НАТО бомбардовања СР Југославије. Делегације Канцеларије за КиМ, Општине Косовска Митровица и борацких организација положили су венце на споменик Белом анђелу и споменик браћи Милић, погинулим пре и током сукоба на Косову и Метохији. Одавању почаст настрадалима присуствовали су и српски представници у косовској влади. У Косовској Митровици је у 12 часова и 44 минута почела Академија под називом „Србијо, памти!“.

Живите у нама

Тужна годишњица обележена је и у Краљеву, подсећањем да је

овај град био мета првог дана НАТО бомбардовања и да је те вечери на аеродром у оближњим Лађевцима испалено 11 пројектила.

Породице жртава из овог града, које су пале наредних дана бомбардовања и у ратовима деведесетих година, као и представници локалне заједнице, војске, полиције, бораčkih удружења, положили су венце на споменик испред зграде градске управе. Свештеници Жичке епархије одржали су парастос, а уметници извели програм са поруком – Живите у нама.

Сећање на жртве

Пуштањем сирене за ваздушну опасност и филмом са снимцима из периода бомбардовања, у Подгорици је започео велики народни скуп поводом 17. годишњице од НАТО агресије на СРЈ.

Епископ будимљанско-никшићки Јоаникије са свештенством је одслужио помен за све пострадале у НАТО бомбардовању. „Овдје смо помињали имена дјецe и одраслих, а посебно војника који су страдали од НАТО бомби и албанских терориста у току последњег рата“, казао је Преосвећени Владика Јоаникије, а затим је побројао појединачно именом и презименом пострадале људе из Црне Горе у НАТО агресији, дјецу, одрасле и припаднике Војске Југославије.

За невино пострадале

У Саборном храму Христа Спаситеља у Бањој Луци је служен парастос за све невино пострадале жртве НАТО бомбардовања Републике Српске, Републике Српске

Крајине и Савезне Републике Југославије. Помену су присуствовали чланови породица страдалих у бомбардовању, председник Републичке организације породица заробљених, погинулих бораца и несталих цивила Недељко Митровић, генерални конзул Републике Србије у Бањој Луци Владимир Николић, одборници у Скупштини града Бања Лука и демобилисани борци Војке Републике Српске.

Залог за памћење

На 17. годишњицу од НАТО бомбардовања СР Југославије, православни припадници БиХ из касарни у Добоју су присуствовали помену пострадалима у НАТО агресији. Сваке године редовно сви православни припадници ОС обиљежавају ову годишњицу у знак молитвеног сјећања на пострадале жртве, али и као залог за памћење које мора да се очува у српском народу.

Правда је Божија

Комеморативном скупу на Превлаци и у Тивту присуствовали су у униформама и ветерани рата из 1999. године, горњогрбалски парох јереј Миајло Бацковић и Иван Старчевић. Говорећи и уме Удружења ветерана 63. падобранске бригаде, Бацковић је нагласио да последице НАТО агресије трају и данас, јер све више људи умире од канцера као посљедица бомбардовања осиромашеним уранијумом. Архиепископски намјесник бокоторски отац Момчило Кривокапић је са бокелским свештенством служио помен у Цркви Свете Тројице на Михолској Превлаци. ■■

У Бијељини

Обележена двадесетогодишњица егзодуса Срба из Сарајева (1996–2016)

Радован Пиљковић

Српска територија око Сарајева је одбрањена у рату, а изгубљена у миру. што је преседан у историји ратовања. Срби из Сарајева су на олтар жртава одбрамбено-отаџбинског рата дали 7000 губитака, од којих око половину само цивилних жртава.

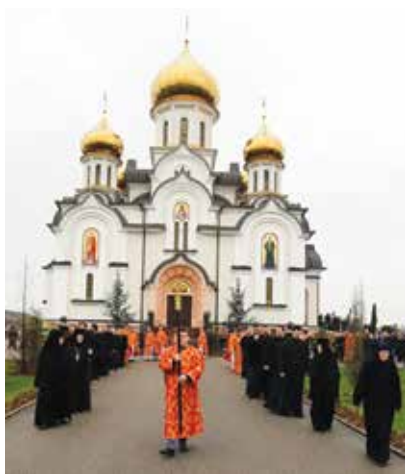
У Бијељинском манастиру Св. Петке познатијем и као „Пет Језера“ 12. марта 2016. године је достојанствено и молитвено обележена двадесетогодишњица егзодуса 120.000 сарајевских Срба, који су напустили свој завичај у фебруару и марту 1996. године, након потписивања Дејтонског мировног споразума. Становници 196 насеља сарајевске регије, општина Илијаш, Илица, Вогошћа и Хаџићи у немогућности да остваре своја људска права и успоставе локалну власт у Сарајевском кантону, тј. Федерацији Босне и Херцеговине, којима су допала њихова огњишта, донели су одлуку да напусте свој завичај и настане се трајно на територији Републике Српске. Највећи део тих Срба из Сарајева, нашао је свој нови завичај у Бијељини и Семберији, а преостали су се настанили у Подрињу и у Брчком, уколико нису отишли

даље ка Републици Србији и другим земљама Европе и света. Треба нагласити да су Срби власници 64 процената сарајевске земље, а у егзодусу су носили и своје мртве, ископане из свежих гробова, из бојазни и предострожности да не би били оскрнављени. Српска територија око Сарајева је одбрањена у рату, а изгубљена у миру. што је својеврсан преседан у историји ратовања. Срби из Сарајева су на олтар жртава одбрамбено-отаџбинског рата дали 7000 губитака, од којих око половину само цивилних жртава.

Светом Архијерејском Литургијом је началствовао, по благослову домаћина Његовог Преосвештенства Епископа зворничко-тузланског Хризостома, Његово Високопреосвештенство Митрополит загребачко-љубљански Порфирије уз саслужење Њихових Преосвештенстава Епископа: банатског Никанора и

умировљеног Василија. Њима су саслуживали: Архимандрит Серафим Кужић, игуман манастира Рмња, као и свештеници и ђакони Епархије зворничко-тузланске, Архиепископије београдско-карловачке и Митрополије дабробосанске. Такође, Светој Архијерејској Литургији присуствовали су Преосвећени Епископи зворничко-тузлански Хризостом и сремски Василије.

Након Свете Литургије, код спомен-обележја страдалим сарајевским Србима (1992–1995) подигнутом у порти манастира Свете Петке, сви присутни Архијереји уз саслужење свештеника и ђакона, служили су парастос за пострадале Србе сарајевско-романијске регије чија су имена исписана на поменутом спомен-обележју. Након парастоса, све присутне је поздравио, обративши се топлим и бираним речима Епископ зворничко-ту-

злански Хризостом: „Посебно поздрављам Вас, драги Илијашани, Вогошћани, Хацићани, Илиџанци, Рајловчани и Срби Сарајева и Грбавице који сте данас и наши домаћини и они који сте нас окупили на сјећање нашег историјског догађања 1996. године“, упоредивши кроз библијску слику како, „нису синови Јаковљеви бјежали из Мисира (данашњег Египта) због тога што нису имали шта да једу, или што им је фалило нешто материјално. Не! Они су по Божијем благослову бјежали из неслободе, односно из ропства. Тако и ви, браћо и сестре, нисте напустили своја огњишта и свој завичај зато што сте били гладни или жедни! Напротив, ви сте кроз вијекове стварали материјална добра и живјели по мјери човјека. Али, ви сте све то оставили да би живјели СЛОБОДНО!“

Окупљенима се након Владике Хризостома обратио познати бијељински привредник Миленко Зупур, а затим и министар рада и борачко-инвалидске заштите у Влади Републике Српске Миленко Савановић. Господин Миленко Зупур, као председник Организационог одбора читаве манифестације је рекао: „Одлучили су да напусте своје вијековно огњиште, преселе се тамо гдје ће мирно живјети, школовати своју дјецу, радити, женити се и удавати, а да на њиховим свадбама сватове нико не убија.“ У делегацији Народне скупштине Репу-

блике Српске били су присутни потпредседница Народне Скупштине гђа Соња Карацић Јовичевић, као и народни посланици Милан Дакић, Славиша Марковић и Недељко Милаковић.

У послеподневним часовима Преосвећени Епископ Хризостом и присутни Архијереји којима се придружио и Његово Преосвештенство Епископ бачки Иринеј, присуствовали су свечаној академији одржаној у бијељинском Центру за културу, у организацији удружења грађана „Пријатељи Илијаша“, а под покровитељством председника Републике Српске Милорада Додика. На свечаној академији су присуствовали: Петар Ђокић, министар индустрије и енергетике у Влади Републике Српске, Драган Давидовић, директор Републичког секретаријата за вјере, Момчило Крајишник, затим градоначелници градова и чланови дипломатског кора. Председник Милорад Додик је у свом обраћању истакао: „Одлука да се оде након Дејтонског мировног споразума била је вјера у Републику Српску, била је вјера у

борбу која се водила за то вријеме и однос према онима који су страдали у тој борби за стварање Републике Српске и за српски народ у цјелини.“ Градоначелник града Бијељине Мићо Мићић је саопштио да је Семберија постала богатија за грађане који раде за њихову добробит: „Бијељина је локална заједница у којој је уточиште нашло највише избјеглих људи из сарајевске регије... Град Бијељина је, у неку руку, имао срећу да му се становништво увећа за десетине хиљада и да добије нове и честите суграђане.“ На све присутне је нарочити утисак оставио документарни филм Драгана Елчића „Сарајевски егзодус – три тачке на мир“, а академија је употпуњена наступима признатих уметника: песника Рајка Петрова Нога, књижевника Ненада Јанковића (познатијег као др Неле Карајлић) и музичара Боре Дугића и Слободана Тркуље.

Драмски, песнички и музички наступ је још једанпут дочарао „сву Голготу коју су преживјели сарајевски Срби на своме путу ка жељеној слободи“.

Поводи: реаговања на Вербићев обрачун са веронауком

На страницама *Православља* настављамо полемику са српским министром просвете Срђаном Вербићем који је најавио редукцију и укидање часова веронауке у нашим школама.

Нема образовања без веронауке

Аника Сковран, историчар уметности,
византолол и конзерватор, добитник Ордена Свете Саве првог реда

Најава укидања веронауке је несувисла, јер не можете нешто што је вековна цивилизацијска тековина укинути једним административним потезом

Када говоримо о веронауци мислим да је примереније рећи филозофија религије, коју дуго изучавам у разним земљама, на разне начине. Веронаука је неопходна за образовање јер представља подлогу за књижевност, за ликовну уметност, за правне науке. Идеја министра Вербића да се она једноставно избрише је врло неприкладна. Однос човека и Бога је најважније питање. Хришћанство је стара религија и поред хебрејске, исламске и источњачких религија чини окосницу развитка културе одређених региона, одређених народа и цивилизација. Мислим да је кратковидо од стране министра Вербића да тако једнострано одлучује о образовању младог човека у Србији. Потребно је да се испита шири аудиторијум стручњака, интелектуалаца, представника религија али и самих родитеља, па тек тада доносити одлуку о укидању веронауке у нашим школама.

Не могу да заборавим једно рано јутро у Картуму, у Африци, најједном се сумрак склонио и изашло је сунце – огромна, равна површина, као пола сфере. Човек у природи и њеним нормалним појавама осети колико је мајушан и да постоји Створитељ који командује токовима и догађајима, којима човек мора да се прилагоди. Бога треба поштовати, у Њега веровати, Он је са нама. Због тога нам је потребна веронаука, да би-

смо разумели однос Бога и човека. Путовала сам по нашим беспућима и видела колико је наш народ везан за нашу веру и колико тражи утеху у Богу. Морамо кроз веронауку осветлити младим људима прошлост и садашњост свог народа. У народним обичајима је давно уграђен однос човека и Бога. У време када смо измештали комплекс манастира Пиве, мали манастир Светог Николе у Дубочици, у Милешевској епархији, је такође морао да буде премештен са фрескама и инвентаром. У средини цркве налазило се Богородичино коло, круг чија је функција била да у време дуге Турске власти, када су сељани имали међусобне проблеме, уместо да иду код кадије да би их решили, долазе у цркву. Испред олтару је стајао свештеник, а лево и десно испод Богородичиног кола, које се окретало, супротстављене стране. Ако се тужени закле да је невин, то се узимало као сигурно. У тој богобојажљивости никада се, кажу, није догодило да се неко погрешно заклео. И то је вера, поштовање више силе и правде.

Веронаука на један шири начин помаже младим људима, образује их да хуманистички сагледају живот. С друге стране, ученици са знају много поучних прича из Јеванђеља и живота светитеља које их охрабрују. Укидање веронауке је погубно, јер та цивилизацијска знања која ученици стичу у веронауци, немају ни у једном другом

Фото: Медија центар Београд
(www.mc.rs)

предмету. Родитељи су им одрасли у комунизму и атеизму, па су и сами остали ускраћени за та важна знања. Сва људска знања прошла су кроз духовност, кроз потребу човека да му се духовни живот примагне вишим сферама и искуствима. Мислим да је упознавање вере за децу веома важно и да је то један од најосновнијих сегмената образовања. Образовање наше деце треба да буде утемељено на најзначајнијим религијским формама. Битна је општа идеја у приступу историји религије. Најава укидања веронауке је несувисла јер не можете нешто што је вековна цивилизацијска тековина, укинути једним административним потезом. Вербић ме подсећа на јунака Ђопићевог романа који долази кући и каже мајци: „Мајко, нема више Бога“. То је цивилизацијски и просветитељски проблем. Србија је имала сјајног министра културе, горостаса Доситеја Обрадовића који је много учинио за нашу цивилизацију. Нека се одговорни у министарству упознају са његовим схватањима дужности

просветитељства у Србији! Деца која не похађају веронауку су духовно недовршена, не својом кривицом. Ускраћена су за знања која су им неопходна. Свеједно је да ли су верници или нису, али морају знати да вера постоји и да је вера елеменат који иде напред са цивилизацијом. Лакше ће схватити све фазе кроз које је прошло човечанство, а разумеће боље и своје време. Ова територија је дала 17 римских императора, што значи да је ово тле богато разним цивилизацијским догађајима-и лепим, и ружним, али одавде је много тога еманирало. Треба имати слуха и све те таласе схватити и разумети. Данас боље разумете сукобе који се повремено дешавају, који су у ствари несрећа народа који није схватао узроке сукоба. Понекад су наоко неважни, али проузрокују катастрофе. Некултура често води у зло. Човек без Бога помисли да је моћан више него што јесте. У природи човека је да верује. Уметност је израз префињеног осећања према збивањима према којима смо мали, мајушни и немоћни, али видимо их и дивимо им се. Хришћанство је у Европи имало једну достојну презентацију у изучавању. Мислим да добрим часовима веронауке то треба наставити. Потребно је задржати верску наставу као филозофију религије, која треба да сагледа човечанство у целини, да направи паралеле међу религијама и тада би човек био спремнији да прихвати сва догађања. Ово би било широко образовање које не би било превелико оптерећење за децу. Имамо бистру децу. Политика није довољна. Филозофија религије мора бити обавезан сегмент образовања. Мислим да је то нужно, поготово у данашње време. Морамо да се вратимо на вредности школовања и образовања. Сви треба да знају историју религије и наше културне баштине, јер ми, нажалост, имамо више срушених него живих споменика културе. Чitam изнова Дучића и разумем колико је дубока његова мисао – „Верујем у Бога и Србију“.

Да спознамо љубав Христову

*Драјана дел Монако,
првакиња Ојере Народној позоришта у Београду*

Наравно да верујем да овакав предлог неће проћи,
јер је незауостављиво велики број људи који се искрено,
а не из помодарства враћају вери

Остајем верна себи да се нећу бавити политиком, док гледам са тугом, баш ових дана, како неки које сам сматрала уметницима, продадоше веру за вечеру...али проблем о коме овде дискутујемо јесте и политички и социолошки и морални. Размишљај, ко су људи који имају задатак и моћ да нам креирају будућност? Да ли памте одакле потичу, где су им корени, ко су им преци? И шта их наводи на, благо речено, „необичне идеје“ рекла бих, директно против свог народа и свега што је наше, да употребим ту реч која се некако вешто заобилази – српско? Пратим сада, скоро већ равнодушно, разне одлуке, уредбе, обећања, предлоге како уштедети у овој опустошеној земљи, али ме ипак поприлично запрепастио предлог Министарства просвете, да је ваљда најједноставније укинути веронауку, јер ће то радикално поправити наш буџет, а има и изгледа и наде да нам се том приликом и мозак и душе још додатно опустоше, ако је још понешто и преостало.

Рођена сам 1963. Комунизам у процвату...све је „наше“...Мојој добростојећој грађанској фамилији одузето је скоро све што је генерацијама стицано. Али, ми смо живели ван тога. У нашем микро свету, у традиционалној српској породици, где је било пуно реда, дисциплине али и љу-

бави и слоге. Прве успомене из детињства носим са недељних Литургија: две свечано обучене девојчице – сестра и ја, ишчекујемо устрептале да нас Отац благослови и удели нафору, и у бакине марамике спремамо остатке, да бисмо их поделиле укућанима. Не разумемо баш неку другу децу из наше провинцијске улице која, кад виде попа, како су тад говорили, обавезно побегну на другу страну, или се хватају за дугме. Против малера, ваљда... А тек крсна слава, стара икона Св. Архангела Михајла. Дани спремања куће и ситних колача, освећење водиче и крсног колача, цела породица на окупу, сви заједно дишемо и добијамо благослов. Још мала, не схватам рационално смисао свега тога, а ипак, диван осећај благодети, спокоја и неке тихе среће и сигурности, носим још из тих најранијих дана и на исти начин и дан данас доживљавам. То је сада већ моје лично убеђе-

ње, мада сам још тада спознала веома јасно да нисам сама. Од-расла сам поштујући традицију, али још важније је било оно што сам од деде и бабе свако вече пред спавање слушала...приче из Библије, скице из Христовог живота и Васкрснућа, чуда светих Отаца, приче о анђелима који нас чувају, о Голготи, издаји. Нисам разумела тада „ко тебе каменом, ти њега хлебом“ или подметање и другог образа, например. Али сам разумела како треба исправно живети, како треба бити добар према другима, нахранити сиромаша, волети све људе без обзира одакле су и ко су; помагати ближњем, бити трпељив, као и да се све дешава са неким разлогом. Научила сам да сви грешимо, али и да постоји покајање и опрост. Касније сам у зрелом добу ипак налетела на људе који реч „извини“ нису могли да превале преко усана. Научила сам колико је опасан и заводљив его и колико се глупости баш због њега чини. Мајка је била просветни радник, па се Св. Сава такође у нашој кући славио. И данас сам поносна што сам своје једино дете, иако из мешовитог брака, одгојила и подигла у светосавском духу. Мислим да је то и најлепше и највредније што је са собом понео кад је отишао на студије у иностранство, као и многа друга вредна и талентована деца, која не желе да проведу живот уз турбо фолк и сплавове. А данас, петнаестак година откад се веронаука најзад могла учити у српским школама, јавља се идеја да се она укине. Да се ваљда што пре заборави оно што је још једино наше аутентично и исконско, и што су нам наши преци оставили у аманет. Да се заборави наша историја, претешки тренуци за наш народ, када их је у победе и поразе водила вера у Господа. Кад су и властела и прост народ подједнако примали вољу Божију и гинули за Часни Крст. Градили храмове, осликавали иконе, веровали и предавали се добру. Када су још постојали част, врлина,

дата реч, кумство, пријатељство без интереса, љубав без интереса... Све су то постулати које смо кроз генерације кодирано имали у себи и који се сада некако губе, утапају у неке друге „вредности“ а неко у томе здушно помаже. Било је, наравно, и другачијих примера из мог блиског окружења, неки моји школски другови, например, тешко су могли да погоде где је Саборна црква, или ко лежи у порти Цркве Светог Марка. Нити су знали да је слика Белог Анђела из Милешеве 1963. године путем сателита спојила Европу и Северну Америку и послата у свемир, према могућим ванземаљском облицима, као симбол свеколиког мира. Расли су у другачијим породицама и није им замерити. У школама у то време таква сазнања нису могли добити. Имали смо зато, сећам се, на Музичкој академији предмет звани Марксизам. То ми је била једина седмица у индексу. Онда се веронаука најзад вратила у школе. Сећам се како сам се томе обрадовала. Помислих – напредујемо као друштво! У том чину видела сам могућност да наша деца науче нешто ново, подсети се наше историје, наших светиња и манастира, духовних и моралних принципа и пронађу духовне вредности у себи, које би их свакако учиниле срећнијим и испуњенијим људима уместо игрица и компјутера. Имали би шта да пренесу својој деци.

Одавно већ породица се као стуб друштва распада. Родитељи су преморени и самлевени животом, у дуговима и кредитима. Млади људи препуштени су најчешће сами себи и улици. Живот се свео на ишчекивање ријалити програма, девојчице се такмиче која ће више да подсећа на коју естрадну „диву“... Младићи дилују дрогу у школским двориштима и заказују озбиљне туче, са тешким исходима.

Није ли баш то тренутак да школство и Министарство преузме свету улогу спасавања младих генерација која су наша једи-

на будућност? Када, ако не сада, када је урушен морал, кад нема система вредности, када је свуда на делу негативна селекција и кад је наде у људима све мање? Или ћемо и даље нашу најбољу децу испраћати у свет, а паре за њихово школовање скупљати смс порукама? Наш народ каже: Од дедових грехова унуцима трну зуби. Почело је, чини ми се најпре преко музике, пре неких 25 година, када су нам се свима у уши трајно уселиле зурле и оријентални ритмови, са грозним, бесмисленим текстовима (обавезно да се римује на крају, макар било шта). Чини ми се да је то највеће насиље које је над нама начињено. Паралелно је ишло све остало: затварање музеја, навала кича, голотиње, псовки. Недавно је затворено десетак институција од националног значаја! Сама Београдска филхармонија годинама на репертоару нема српске композиторе, ни диригенте, ни солисте. Опера још и чини неке напоре. Индивидуални напори нас појединаца да у свету представимо нашу културну баштину занемарљиви су и увек само иницијативни. Иза њих не стоји држава, осим ако и сами нисте део државног апарата. Медиокритети најчешће јесу, јер да су бољи, пробијали би се без помоћи политике, што је за једног уметника доста срамно, признаћете. Држава стоји иза Гуче и Егзита, ракије, ајвара...и не знам шта још то беху најпознатији српски „брендови“. Да ли је то цена европског пута – да покажемо само најприземнији део нас самих, не би ли постали неко други, што ионако нећемо успети. Лепота је увек била у различитости, а поштовање се задобија личним ставом. И целом том нашем заједничком жаду, који се не може ничим сакрити, ни причом, ни лепим обећањима, смета само веронаука у школи, не би ли још дубље потонули, не би ли још више сами себе умањили, обезвредили још више све праве животне вредности које изгледа још једино постоје на страницама

наше часне историје. И у нашим старим родитељима који са тугом гледају шта се дешава, немоћни и без пара да купе себи лекове. Али кажу: нека сине, Бог све види...

И да се вратим на тему. Наравно да верујем да овакав предлог неће проћи. Јер, незаустављиво је велики број људи који се искрено, а не из помодарства враћа у веру. Цркве су пуне, све пуније, на срећу и младих и старих. И млади спознају моћ молитве и изговорене речи и благослова. И најнеукији човек у некој забити, у тренутку бола или опасности прво Бога зазове. И он му одговори. Питање је само да ли га човек разуме. Да би га разумео, треба да о томе добије најелементарнија сазнања. У породици и у школи. То не можемо занемарити, нити избећи одговорност. Не можемо занемарити ни 700.000 људи на испраћају нашег Патријарха Павла. И нећемо. Јер је то наше. То је наш код, наша шифра. Једна и јединствена. И увек је побеђивала воља народа. Било је тако, и биће. Из личног угла сам дала релативно благ приказ садашњег момента у Србији, који предуго траје. Живим овде, јер је то мој избор, али много путујем и знам колико свака земља штити и негује своју историју, често преувеличану или опрану. А Вера је неодвојиви део наше историје, наше традиције и наше генетике. Не рачунајући мрачне године комунизма, који очито још није изумро на овим просторима, кроз веру смо, чини ми се били бољи људи. Зато смо дужни да нашу децу не оставимо без ње! А ипак, негде зна свако од нас, бар у делићу мозга: неће нам бити боље док сами не постанемо бољи. Зато не могу за крај да кажем оно утешно „Опрости им Боже, не знају шта раде“. Знају они врло добро. А људе, из Министарства просвете, које је задужено да нам учи децу и од њих прави људе и наше достојне потомке, да подсетим на речи Апостола Павла: „Да спознамо љубав Христову, која превазилази свако знање...“

У одбрану права на васпитавање наше деце

др Миша Ђурковић, научни саветник

Укидање веронауке било би директно кршење демократских, верских и идентитетских права

Напади на изучавање веронауке у основним и средњим школама трају још од тренутка кад је она уведена. Неоконунисти и леви либерали сматрају да је то једна од најтрагичнијих мера донетих после Петог октобра и на све могуће начине, укључујући и тужбе пред Уставним судом, покушавају да оборе сваки повратак религије у јавну сферу. Као што је познато, у пакету се напада и Закон о црквама и верским заједницама. Последња иницијатива је из канцеларије Омбудсмана који инсистира на смањивању броја обавезних часова што би, пре свега, требало да иде науштрб укидања веронауке. Чули смо већ све њихове „аргументе“ који се, пре свега, свode на голу идеологију и мржњу према религији као наводном сујеверју. Лаж је да је веронаука нешто што је антиевропски и антимодерни тренд, зато што у Европи верска настава у школама постоји готово у свим државама. Посебно је у бившим социјалистичким земљама она заузела важно место као реакција на комунистички тоталитаризам, који је насилно пресекао нормално обитаване религије у свим друштвеним сферама, укључујући и образовање. Треба се подсетити да и по Уставу и по важећим међународним конвенцијама, родитељи имају право да своје дете васпитавају у складу са својим ставовима, уверењима и припадностима. Дакле, као део предаје наслеђа и идентитета, родитељи верници имају пуно право да својој деци обезбеде и верску наставу. У држави у којој се преко 90% становништва изјашњава да су верници, који из пореза финансирају рад државних школа, логично и нормално је да се верска

настава обезбеђује управо преко система државних школа. Укидање веронауке било би, дакле, директно кршење демократских, верских и идентитетских права од стране насилне богоборачке мањине која због својих тоталитарних погледа на свет мрзи религију. Ако нешто треба реформисати у систему обавезујућих и обавезних предмета, онда је то такозвано грађанско васпитање, као изразито идеолошка конструкција. Много би боље било да управо следећи европске узоре уместо тога уведемо као алтернативу веронауци предмет етике, на коме би се деца учила моралном понашању, патриотизму, дужностима и другим основама одговорности, уместо да се као хедонистички егоисти уче само тражењу права за себе по сваку цену. С друге стране, овај нови напад на статус веронауке у школама, могао би да и нашу Цркву подстакне на нека побољшања начина на који се овај предмет предаје. Многи вероучитељи нпр. раде без уџбеника иако они постоје. У сваком случају морамо да учинимо све што је у нашој моћи да одбранимо право на верску наставу за нашу децу и да учинимо да та настава буде што квалитетнија и ефикаснија.

Славица Лазич

Скуп у Руском институту за стратешке студије у Москви (фото: Јована Стојиновић)

Дворац у Фрајзингу: Кардинал Допфнер дом

О два важна научна скупа и актуелности религијских тема

др Александар Раковић

Научни скупови у Фрајзингу и Москви још једном су показали актуелност државно-црквених, верско-етничких и политичко-религијских тема у Европи и на Блиском истоку. То су, заправо, питања које никада не губе на важности. На оба скупа је било речи о томе како се суочити са атеизацијом европских друштава и на који начин хришћани у таквом окружењу могу да остварују своја права.

У протекла два месеца имао сам прилику да говорим на два важна научна скупа и мислим да је корисно да нашу јавност упознам с тим догађајима.

Први научни скуп је одржан у Фрајзингу код Минхена од 1. до 4. фебруара 2016. под насловом „Развој црквено-државних односа у транзиционим земљама централне и источне Европе после 1990. године“, а организовала га је Комисија за глобална црквена питања Немачке бискупске конференције. Други научни скуп „Прогон хришћана у савременом свету: геополитички аспекти“ је одржан у Москви 10. марта 2016. у организацији Руског института за стратешке студије. Част ми је што сам био позван да говорим о темама које се уклапају у програме ових скупова чији се организатори налазе на различитим половима погледа на државно-црквена питања.

Када је реч о првом научном скупу у Фрајзингу, програмски саорганизатори су били свештеник прелатуре Опус Деи професор др Штефан Мукл са Универзитета у Фрајбургу и Понтификалног универзитета Светог Крста у Риму, и др Јоханес Олдеман са Јохан Адам Мелер института за екуменизам у Педерборну. Скуп је одржан у знаменитом историјском здању у Фрајзингу, дворцу који сада носи назив „Кардинал Допфнер дом“. То је едукативни центар Надбискупије Минхена и Фрајзинга. Скупу је током читавог трајања присуствовао, и укључивао се у дискусију, апостолски нунције у Берлину надбискуп Никола Етеровић.

Програм скупа је био подељен на општа уводна предавања, а потом предавања према тематским целинама која се тичу држава са римокатоличком већином (Пољска, Хрватска, Литва-

нија), држава са православном већином (Русија, Србија), држава с мешовитом верском сликом (Мађарска, Румунија) и држава чије становништво већим делом није религиозно (Чешка, Естонија). На скупу су, овим редом, говорили експерти из: Немачке, Пољске, Хрватске, Литваније, Русије, Србије, грчки представник који је заступао ставове Васељенске патријаршије, Мађарске, Румуније, Чешке и Естоније. Румунски представник је подвукао како би било упутније да је своје ставове изнео у програмском делу који се тиче држава с православном већином, јер је у Румунији преко 80% становништва православне вере. На скупу су били и угледни професори који се баве црквено-правним и источноевропским темама на универзитетима у Немачкој и Швајцарској.

Утисци са скупа су веома јаки јер није мала привилегија на

једном месту чути експерте из централне и источне Европе, који у једном маху саопштавају достигнућа својих земаља у пољу напредовања црквено-државних односа када је реч о правним и просветним питањима, току реституције имовине, међуверском дијалогу и сарадњи, присутности црква и верских заједница у јавној сфери. Када је реч о религиозности, на једној страни су земље попут Републике Србије где је према последњем попису из 2011. преко 90% становништва религиозно, до Естоније где мање од трећине становништва себе сматра религиозним и Чешке где религиозни чине око 20% становништва. У Естонији, притом, међу религиозне спадају и они који су се определили за паганска веровања. Тема која се неизбежно наметнула на скупу у Фрајзингу је избегличка и мигрантска криза за коју, чини се, нема јасног одговора а тиме ни пројекција како би проблем требало да буде решен.

Овакви скупови су прилика и да се на маргинама размене мишљења о другим темама, па сам тако о „Степинчевој светости“ кратко разговарао с апостолским нунцијем Етеровићем. Он је казао да је „Степинчева светост“ доказана и да неће бити никакве ревизије тог случаја, да је папа Фрања одлучио да одложи одлуку само како би Српска Православна Црква стекла са знања о налазима комисија, да ће материјал у потпуности бити достављен Српској Православној Цркви како би на основу увида одбацила претходно стечену слику коју су о Степинцу наметнуле власти комунистичке Југославије. Нисам се сложио с надбискупом Етеровићем и рекао сам да ће „случај Степинац“ сигурно нарушити односе Српске Православне Цркве и Римокатоличке Цркве у Хрвата.

Даље, интересантно ми је било мишљење професора Ота

Лухтерханта, са Универзитета у Хамбургу, који ми је рекао да он због својих година вероватно неће доживети да види „сасвим другачију Европу“ од ове каква је сада, али да ћу је ја сигурно видети и да ће те промене бити велике. Професор Лухтерхант је, иначе, након мог предавања током дискусије рекао како је модел Републике Србије у сарадњи с црквама и верским заједницама „добар пут“.

Када је реч о научном скупу у Москви, одржан је у седишту Руског института за стратешке студије који, иначе, обезбеђује руска војска. Скупом је председавао директор института и генерал-пуковник Спољно-обавештајне службе Руске Федерације (СВР) Леонид Петрович Решетњиков. Координатор скупа је био млади стручњак Руског института за стратешке студије Андреј Александрович Серебрич, чији су преци у 19. веку стигли у Малорусију с наших простора.

На научном скупу у Москви су говорили представници Министарства спољних послова Руске Федерације, других руских државних органа, експерти из Русије, Ватикана, Украјине, Сирије, Либана, Србије, Црне Горе, Италије и Аустрије. Посебно је интересантно да су се српских црквених питања тицале чак три теме што показује с колико озбиљности организатори приступају нашим проблемима. Свештеник Миајло Бацковић, председник Братства православне омладине Црне Горе, говорио је о притисцима на вернике Српске Православне Цркве у Црној Гори и на Косову и Метохији. О „косовској идеји“ у савременом политичком животу Србије говорио је др Никита Викторович Бондарјев из Руског института за стратешке студије. Тема коју сам ја представио тицала се тамновања и прогона Архиепископа Јована Вранишковског у Републици Македонији.

На основу програма и тока скупа уочавамо да су организатори перципирали четири тачке које везују за угрожавање права хришћана у савременом свету. На првом месту је реч о Блиском истоку, одакле су збрисане неке од двомиленијумских хришћанских заједница; потом је реч о кризи у Украјини где су верници Московске патријаршије изложени ратним дејствима, прогонима и притисцима; затим о простору бивше Југославије на ком су угрожена права верника Српске Православне Цркве и Православне Охридске архиепископије; на концу реч је и о гажењу права хришћана у постхришћанској Западној Европи. У једном броју реферата представљених у Москви подвучена је погубна улога коју су у југословенској, блискоисточној и украјинској кризи одиграле Сједињене Америчке Државе.

Научни скупови у Фрајзингу и Москви још једном су показали актуелност државно-црквених, верско-етничких и политичко-религијских тема у Европи и на Блиском истоку. То су, заправо, питања које никада не губе на важности. На оба скупа је било речи о томе како се суочити са атеизацијом европских друштава и на који начин хришћани у таквом окружењу могу да остварују своја права. Такође, на оба скупа је било речи и о блискоисточној невољи: у Фрајзингу кроз тумачење избегличке и мигрантске кризе, а у Москви кроз подвлачење патње блискоисточних хришћана. На самом крају, два научна скупа су била прилика да се чују најкомпетентнија мишљења из скоро свих земаља централне и источне Европе, са Апенинског полуострва, руског света и с Блиског истока. То су драгоцене и немерљиве искуства која сведоче о широкој лепези тема које се тичу савремених религијских питања. ■■

– Света Четрдесетница : У сусрет празнику Васкрсења Христовог –

Велики пост у нашем животу

– први део –

Прошјореј Александар Шмеман

Без претјеривања можемо да кажемо да је Велики пост, иако га „одржавамо“, изгубио од свог утицаја на наш живот и престао да буде бања покајања и обнове, оно што би требало да буде сагласно литургичком и духовном учењу Цркве. У таквој ситуацији, можемо ли га ми поново оживјети, учинити да поново буде духовна снага у свакодневној реалности нашег живота? Одговор на ово питање првенствено зависи, рекао бих скоро искључиво, од тога да ли ми пост узимамо озбиљно или не.

Морамо поставити једно питање: Како ми Христово учење о Великом посту примјењујемо у нашем животу? Какав је стварни, а не само номинални утицај Великог поста на наш живот? Садашњи живот се сасвим разликује од живота којим су људи живјели онда када су стваране и установљене ове службе, химне, канони и прописи. Живјело се тада у релативно малим, углавном сеоским заједницама у једном органски православном свијету. Ритам човјековог живота уобличавала је Црква. Међутим, сада живимо у веома урбанизованом, технолошком друштву које је, по религијском убјеђењу плуралистичко, а у свом погледу на свијет секуларистичко, у коме ми православни представљамо незнатну мањину. Велики пост није више онако „уочљив“ као некада, рецимо у Русији или Грчкој. Стога је наше питање реално: како ми можемо увођењем једне или двије „символике“ – промјене у наш свакодневни живот – одржавати Велики пост?

Очигледно је, на примјер, да за већину вјерника не долази у обзир присуствовање свакодневним посним богослужењима. Они и даље цркву посјеђују недјељом, а као што већ знамо, недјељом за вријеме Великог поста Литургија, бар по спољашњем облику, не одражава Велики пост. На тај начин човјек једва да и осјети посни тип богослужења, главно средство којим нам се саопштава дух Великог поста. А пошто се Велики пост ни у ком погледу не огледа у култури којој ми припадамо, никакво чудо да, данас углавном, преовладава негативно поимање Великог поста – као времена у коме су забрањене разне ствари као што су месо и масноће, игра и разонода. Популарно питање: „чега ћеш се одрећи за вријеме поста?“ је резиме општег негативног приступа. У „позитивном“ смислу, Велики пост се посматра као вријеме у коме морамо извршити своју годишњу „обавезу“ да се исповједимо и причестимо (... и најкасније до Цвјетне недјеље, како сам прочитао у билтену једне парохије).

Пошто је ова обавеза извршена, остатак поста као да губи свако позитивно значење.

Очигледно је стога да се образовала велика непопуларност између духа или „теорије“ Великог поста, коју смо покушали да изложимо на бази посних богослужења и, с друге стране, његовог општег и популарног разумјевања које поред лаика веома често дијеле и подржавају и сами свештеници. Увијек је лакше свести духовно на нешто формално, неголи тражити духовно иза формалног. Без претјеривања можемо да кажемо да је Велики пост, иако га „одржавамо“, изгубио од свог утицаја на наш живот и престао да буде бања покајања и обнове, оно што би требало да буде сагласно литургичком и духовном учењу Цркве. У таквој ситуацији, можемо ли га ми поново оживјети, учинити да поново буде духовна снага у свакодневној реалности нашег живота? Одговор на ово питање првенствено зависи, рекао бих скоро искључиво, од тога да ли ми пост узимамо озбиљно или не.

Ма колико да су услови у којима ми данас живимо нови и различити, препреке, саздане нашим модерним временом, стварне и тешке, ниједна од њих не представља апсолутну препреку, ниједна од њих не чини да пост буде „немогућ“. Стварни корјени што Велики пост прогресивно губи утицај на наш живот далеко су дубљи. Они се свode на наше свјесно или не-свјесно свођење религије на површни номинализам и симболизам који представљају пут за заобилажење и бјежање од озбиљности религијских захтјева у нашем животу, захтјева за обавезу и напор. Морамо додати да је ово свођење специфично за Православље.

Западни хришћани, римокатолици и протестанти, суочени са нечим што сматрају да је „немогуће“, прије ће мијењати саму религију, „прилагодити је новим условима“ и тако је учинити „примамљивом“. На примјер, недавно смо видјели како је Римска црква свела пост на занемарљиви минимум, па онда га практично сасвим одстранила. Са

оправданим згражањем ми такво „прилагођавање“ осуђујемо као издају хришћанске традиције и као минимизирање хришћанске вјере. И, заиста, истина и слава Православља је у томе да се оно не „прилагођава“ и не прави компромис са нижим захтјевима, да би хришћанство учинило „лаким“. То је слава Православља, али не и слава православца.

Не данас, чак не ни јуче, него давно прије, ми смо нашли начина да апсолутне захтјеве Цркве измиримо са нашим људским слабостима, и то без стида. Пронашли смо и разлоге да у властитим очима изгледамо праведни и да имамо мирну савјест. Метод се састоји у симболичком испуњавању ових захтјева, те симболични номинализам прожима цјелокупан религијски живот. Тако, на примјер, не би нам чак ни напамет пало да вршимо ревизију нашег богослужења и његових монашких прописа – сачувај Боже! – просто ми ћемо службу која траје један сат назвати „свеноћно бденије“, и гордо објаснити да се ради о истој

служби коју су служили монаси у лаври Светог Саве у IX вијеку.

Што се тиче Великог поста, умјесто да постављамо фундаментална питања „шта је пост“ или „шта је Велики пост“, ми се задовољавамо великопосним симболизмом. У црквеним часописима и новинама се појављују рецепти за „деликатесна посна јела“ и парохија чак може да прикупи додатна средства на основу добро рекламираног „укусно припремљеног посног ручка“. У нашим црквама објашњава се толико много симболичних, интересантних, живописних и занимљивих обичаја и традиција, које нас повезују не толико са Богом, него са прошлошћу и обичајима наших предака, тако да је постало веома тешко уздићи се изнад овог религијског фолклора и сагледати крајњу озбиљност религије. Наглашавам да у самим обичајима нема нечег рђавог. Када су се појавили нису били средство и израз одређеног друштва да се религија схвати озбиљно. То нису били симболи; био је то сам живот.

Али, како се живот мијењао и све мање и мање био формиран од стране религије у својој свеобухватности, десило се да су неки обичаји преживјели као симболи о начину живота, који више није постојао. А оно што је преживјело било је, с једне стране, најживописније, а с друге, најмање тешко. Духовна опасност при томе била је да се, мало по мало, сама религија почела радије разумјевати као систем симбола и обичаја, умјесто да се симболи и обичаји схвате као изазов за обнову и напор. Више се труда и напора уложи у припрему посних или ускрсних јела неголи у пост и учествовање у духовној реалности Ускрса. Ово значи да ће Црква остати одвојена од живота и да неће имати никакву моћ над животом све дотле док обичаји и традиција не буду поново повезани са потпуним религијским погледом на свијет, из кога су и потекли, а симболи не буду схваћени озбиљно. Умјесто симболизирања нашег „богатог наслеђа“, морамо почети са његовим укључивањем у наш реални живот.

Озбиљно схватити Велики пост значи, прије свега, да га посматрамо у основи као духовни изазов, који тражи одговор, план, непрестани подвиг. Ово је, као што знамо, и био разлог да је Црква установила недјеље припреме за Велики пост. То је вријеме за одговор, за одлуку и план. Најбољи и најлакши пут је, слиједимо упуту Цркве, било само да размишљамо о пет јеванђелских тема које нам се нуде у пет недјеља пред постом: о жељи (Закхеј), о понизности (митар и фарисеј), о повратку из изгнанства (блудни син), о суду (последњи суд) и о праштању (недјеља праштања). Ови одјељци из Јеванђеља нису зато да буду у цркви само слушани. Суштина је да се „понесу кући“ и да се о њима размишља у терминима мога живота, моје породичне ситуације, мојих службених обавеза, моје бриге за материјалне ствари, мојих односа према конкретним људским бићима, са којима живимо.

Ако се овим размишљањима додају молитве: „Отвори ми врата покајања, Животодавче...“ и псалм 137 „На ријекама вавилонским“, које се пјевају прије почетка поста, човјек почиње да размишља шта то значи „осјећати са Црквом“ како литургичко вријеме даје печат свакодневном животу. То је вријеме да се прочита и религиозна књига. Није циљ овог читања да се повећа наше знање о религији. Оно је, углавном, зато да се очисти наш ум од свега оног што га испуњава. Невјероватно је колико је наш ум оптерећен са свим врстама брига, интереса, стрепњи и утисака и колико мало контроле имамо над свим тим. Читање религиозне књиге, концентрација наше пажње на нешто сасвим другачије од обичног садржаја нашег мишљења, само по себи ствара другу менталну и духовну атмосферу. Нису то „рецепти“ – могу да постоје и други начини да се човјек припреми за Велики пост. Веома је важно да за вријеме ове предпосне сезоне, на Велики пост гледамо са растојања, као на нешто што нам долази од Бога или чак можда нешто што нам сам Бог шаље, као прилику за опомену, за обнову, за продубљивање. Ту прилику која нам предстоји треба да узмемо озбиљно, тако да кад у недјељу праштања кренемо на вечерње богослужење, можемо да будемо спремни да ријечи великог прокимена, којим се објављује Велики пост доживимо као своје властите ријечи: „Не окрени лице своје од слуге свога, јер сам тужан...“

Учествовање у посним богослужењима

Као што смо већ рекли, нико не може да присуствује цјелокупном кругу посних богослужења. Свако може да буде присутан на неким од њих. Просто не постоји извињење за то да Велики пост, прије свега, не буде вријеме повећаног присуствовања и учествовања у литургији Цркве.

При овоме, лични услови, индивидуалне могућности и немогућности могу да варирају и да као резултат буду различите одлуке, али одлука мора да постоји, мора да постоји напор и мора да постоји истрајност. С литургичке тачке гледишта, могли би сугерисати сљедећи „минимум“ чији циљ није усмјерен на самоуништавајући смисао испуњења обавезе, него на то да се прими бар основно из литургичког духа Великог поста.

На првом мјесту треба да се учини посебан напор на нивоу парохије да се прописно одслужи вечерње у недјељу праштања. Заиста је трагедија да се ова служба у многим црквама или уопште не служи или јој се не поклања посебна брига и пажња. То треба да буде „велики догађај“ у парохији, који се дешава једном у години, те стога треба да буде добро припремљен. Припрема треба да се састоји у увјежбавању хора, објашњењу службе кроз проповједи и преко парохијског билтена. Планирање службе треба да буде онда када највећи број парохијана може да буде присутан. Укратко, то треба да буде истинити духовни догађај. Јер, још једном да се нагласи, ништа боље не може да покаже значај Великог поста као кризе покајања, помирења и кретања на заједнички пут, него ова служба.

После тога „предност“ треба да се да првој недјељи Великог поста. Посебан труд треба да се уложи да би се бар два или три пута учествовало на Великом канону Св. Андреја Критског. Литургичка функција ових првих дана се састоји у стварању великопосног духовног настројења, које смо описали као „радосна туга“.

Затим, императив је да за вријеме цијелог поста, бар једном присуствујемо Литургији претходно освећених Дарова, са духовним доживљајем који из ње происходи, – тоталног поста и преображајем бар једног дана у животу стварног очекивања суда и радости. Не прихвата се при овом позивање на услове живота,

недостатак времена исл., јер ако учинимо само оно што се лако „уклапа“ у услове нашег живота, тада основни смисао великопосног напора постаје апсолутно бесмислен. Не само у XX вијеку, него уствари од Адама и Еве, „овај свијет“ је увијек био препрека за испуњавање Божијих заповјести. Према томе, ништа ново или посебно у нашем модерном „начину живота“! Дефинитивно, све зависи од тога да ли своју религију узимамо озбиљно или не узимамо. Ако узимамо, онда осам или десет додатних вечерњи у цркви, заиста представља минимум. Лишени тих вечерњи, лишавамо се не само љепоте и дубине посних богослужења, не само неопходног духовног надахнућа и помоћи, већ свега оног што пост осмишљава и чини дјелотворним. О томе у следећем поглављу.

„... ОСИМ МОЛИТВОМ И ПОСТОМ“

Нема Великог поста без пошћења. Изгледа, ипак, да многи људи данас пост не узимају озбиљно, или, ако то и чине, погрешно разумију његов стварни духовни циљ. За неке се људе пост састоји у „престајању“ са нечим. За друге је то скрупулозно придржавање одређених правила дијете. И у једном и у другом случају, ријетко се пост повезује са комплетним подвигом који захтијева Велики пост. У овом, као и у другим случајевима, морамо најприје покушати да разумијемо учење Цркве о посту, па онда да се запитамо: како можемо ово учење да примјенимо на властити живот?

Пошћење или уздржавање од хране не представља искључиво хришћанску праксу. Он је постојао и још увијек постоји у другим религијама па чак и изван религије, на примјер у неким специфичним терапијама. Данас људи посте (уздржавају се) из многобројних разлога, укључујући чак и политичке. Због тога је важно да сагледамо једино хришћанску садржину поста. Прије свега, он нам

је откривен у међузависности између два догађаја које налазимо у Библији: Један у почетку Старог Завјета, а други на почетку Новог Завјета. Први је догађај Адамов о „прекидању поста“ у рају. Он је јео од забрањеног воћа. Тако нам је откривен првородни гријех. Христос – Нови Адам, а ово је други догађај, почиње са постом. Адам је био кушан и подлегао је искушењу. Христос је био кушан и одупро се томе искушењу. Резултат Адамове грешке је изгнанство из раја у смрт. Плод Христове побједе је уништење смрти и наш повратак у рај. Нећемо се упуштати у детаљно објашњење значења овог паралелизма. Јасно је да нам је у овој перспективи пост откривен као нешто одлучујуће, ултимативно по својој важности. Није он проста „обавеза“, обичај. Он је повезан са мистеријом живота и смрти, спасења и осуде.

По православном учењу, гријех није само преступање неког правила, због чега неко мора да буде кажњен. Он увијек представља сакаћење живота, који нам је Бог дао. Из овог разлога, прича о првородном гријеху нам је презентирана као акт једења. Јер храна је средство за живот; она је та која нас одржава живим. Но у овоме и лежи цијело питање: Шта то значи бити жив, а шта значи „живот“? За нас данас ови термини имају првенствено биолошко значење: живот је тачно оно што потпуно зависи о храни, а више уопштено, што зависи од физичког свијета. Али по Светом Писму и хришћанском Предању, овај живот „само од хљеба“ идентификован је са смрћу, зато што је то смртни живот. Зато што је смрт принцип, који у њему непрестано дјелује. Речено нам је: Бог није створио смрт. Он је Дародавац живота. Како је онда живот постао смртан? Зашто је смрт, и само смрт – једини апсолутни услов онога што постоји? Црква одговара: Зато што је човјек одбио живот онакав какав му је понудио и дао Бог, и више је волио живот који није зависио само од Бога него „само од хљеба“. Није он само

постао непослушан према Богу, и зато био кажњен. Он је измјенио однос између себе и свијета. Истина је да му је Бог дао свијет за „храну“ – као средство за живот; међутим, тај живот је био предвиђен да буде заједничарство са Богом. У Њему је он имао не само свој крај него своју пуну садржину. „У Њему бијаше живот и Живот бјеше свијетлост човјекова“. Свијет и храна су били створени као средство заједничарења са Богом, и само ако су били примани Богу ради, могли су дати живот. Сама по себи храна није живот и не може дати живот. Само Бог има живот и јесте Живот. Принцип живота у самој храни био је Бог, а не калорије. То је било једна те иста ствар – јести, бити жив, познавати Бога и бити с Њим у заједничарству. Адамова фатална трагедија је што је он јео ради јела. Штавише, јео је „мимо“ Бога да би био независан од Њега. Иако је то чинио, то је због тога што је вјеровао да је у храни Живот и да, учествујући у тој храни, може да буде као Бог, тј. да има Живот у себи. Упросто речено, он је вјеровао у храну, док је једини предмет вјере, вјеровања и зависности – Бог и само Бог. Свијет, храна, постадоше његови богови, извори и принципи његовог живота. Он је постао њихов роб. Адам на јеврејском значи „човјек“. То је моје име, наше заједничко име. Човјек је још увијек Адам, још увијек роб „хране“. Он може да тврди да вјерује у Бога, али Бог није његов живот. Његова храна, свеобухватна садржина његовог постојања. Он може да тврди да прима свој живот од Бога, али он не живи за Бога и у Богу. Његово знање, искуство, самосвијест су изграђени на том истом принципу – „само од хљеба“. Ми једемо да бисмо били живи, али ми нисмо живи у Богу. Ово је гријех свих гријехова. Ово је осуда смрти изречена над нашим животом.

– крај у следећем броју –

Извор: Епархија захумско-херцеговачка
(eparhija-zahumskohercegovaacka.com)

У Ректорату Универзитета у Београду Промоција доктора наука

Проректор проф. др Живослав Тешић промовисао је кандидате који су своје докторске дисертације одбранили на Универзитету у Београду. Од петнаест кандидата њих десет је било са Православног богословског факултета

У Ректорату Универзитета у Београду одржана је 17. марта 2016. године промоција доктора наука. Проректор проф. др Живослав Тешић промовисао је кандидате који су своје докторске дисертације одбранили на Универзитету у Београду, Фармацеутском факултету и Православном богословском факултету. Од петнаест кандидата њих десет је било са Православног богословског факултета и то: Здравко Јовановић, Архимандрит Тихон Ракићевић, Александар Ђаковац, Марко Вилотић, Србољуб Убипариповић, Владан Таталовић, Андреј Јефтић, Зоран Деврња, и у одсуству Небојша Тумара и Њ. П. Епископ Григорије Дурић. Посеб-

на симболика овог чина је то да је „промоција извршена пред портретом најпознатијег јеромонаха (Доситеја Обрадовића) у историји нашег народа када је образовање у питању“ (проф. др Владимир Вукашиновић).

Ћакон Здравко Јовановић рођен је 1969. г. у Цириху (Швајцарска). Након основних и постдипломских студија на Православном богословском факултету, 2014. г. одбранио је и докторску дисертацију под насловом *Пайрисичко разумевање њојма 'ајосћолско прејемство' и његова релевантност за савремену теолошку мисао*. Данас је ангажован на месту доцента на катедри за Патрологију.

Приликом промоције ментор проф. др Владан Перишић рекао је да је кандидат „успешно и на кохерентан начин истражио

и презентовао тему дисертације и указао на многоструке аспекте који појам 'апостолско прејемство' обухвата у библијској и светоотачкој књижевности, као и значај ових аспеката за савремену теолошку мисао“ и да је у овој дисертацији нарочито наглашена „неопходност повезивања појма 'апостолског прејемства' са целокупним телом Цркве, тј. са свим њеним члановима, а не само са клиром или са конкретном службом унутар клира (тј. епископском службом)“.

Архимандрит Тихон (Ракићевић) рођен је у Чачку 1971. године. Након завршетка студија сликарства на Факултету примењених уметности 1995. године, запослио се као асистент-приправник. Након полагања свих богословских диференцијалних испита уписао

је постдипломске студије на Катедри за литургику на Православном богословском факултету у Београду. Постдипломске студије завршава 2008. године, а 2014. године одбранио је докторску дисертацију на тему: *Олтарска преграда-иконостас од 4. до средине 17. века: историјски развој, симболика, богословско значење*. Од 2004. године обавља дужност игумана манастира Студенице.

У образложењу звања ментор проф. др Владимир Вукашиновић, истакао је да у „раду Тихона Ракићевића први пут имамо проблемски осмишљен преглед готово читаве повести олтарске преграде и то сагледан у светлу података везаних за најважнија питања њеног изучавања: критички претресену историографију, анализу теолошких претпоставки настанка олтарске преграде, пажљиво изложене, често приметне проблеме развоја форме, од просте решетке у позноантичком храму до високог руског иконостаса и његове неовизантијске антитезе“.

Презвитаер Александар Ђаковац рођен је 1971. г. у Београду. По завршетку основних и пост-

дипломских студија на Православном богословском факултету, 2014. г. одбранио је докторску дисертацију под називом

Онџологија и еџика у свешћу христологије Светиој Максима Исповедника. Ради на ПБФ као доцент на Катедри за догматику. Ментор Њ. П. Владика браничевски Игнатије је образлажући разлоге за промоцију истакао да је „у раду детаљно испитано теолошко и философско наслеђе које је утицало на формирање ставова Св. Максима на пољима онтологије и етике, што је суштински и чврсто повезано са његовом христологијом, а утврђено је и у којој се мери оно наслања на традици-

ју која му је претходила, те који су нови одговори и нови увиди које Максим Исповедник нуди. Научни допринос је вишеструки, јер ове анализе доприносе развоју теолошке науке, посебно у домену фундаменталне и систематске теологије, хришћанске етике и патрологије“.

Марко Вилотић рођен је 1985. г. у Београду. Основне студије завршио је на Православном богословском факултету, где је и докторирао на теми *Теологија као трансцендентална антропологија у делу Карла Ранера*. Ради на ПБФ као доцент на Групи за хришћанску философију и религиологију.

Ментор проф. др Владан Перишић указао је да је кандидат „самосталним, систематским и оригиналним приступом анализирао и прегледно изложио све главне аспекте Ранерове ‘трансценденталне антропологије’ заједно са њеним коренима, показавши притом јасно због чега ова идеја у његовом теолошком опусу има темељни значај“ и да је указао да је Ранеров антрополошки обрт „изведен ваљаном аргументацијом, као и то да он (упркос критикама које су му упућене) и даље остаје актуалан и употребљив начин за измирење теологије (укључујући и православну) са савременим светом“.

Србољуб Убипариповић рођен је 1978. г. у Сарајеву. Дипломирао на Православном богословском факултету, док је докторске студије из Литургије завршио дисертацијом под називом *Хлеб и вино као евхаристијска жртва*, под менторским старањем професора др Ненада Милошевића.

Тренутно има звање доцента за ужу научну област Практично богословље.

У излагању проф. др Владимир Вукашиновић рекао је да дисертација „треба бити оцењена и као нарочити допринос у продубљивању схватања најважнијих аспеката евхаристијског учења Православне Цркве, што додатно наглашава оправданост показаног интердисциплинарног приступа у изучавању дотичне тематике и теолошку свеобухватност теоретских и практичних страна литургије као науке о богослужењу хришћанске Цркве“.

Владан Таталовић рођен је 1977. г. у Београду. По завршетку основних и последипломских студија

на Православном богословском факултету, под менторским надзором проф. др Иринеја Буловића одбранио је докторски рад на тему *Син Човечији у Јеванђељу и Ошкривењу Јовановом*. Ангажован је као доцент при Катедри за Нови Завет, а изводи и наставу на интердисциплинарном мастер студијском програму при Универзитету у Београду „Религија у друштву, култури и европским интеграцијама“.

О његовој дисертацији говорио је декан ПБФ проф. др Предраг Пузовић и рекао да „дисертација одише зрелим и прегледним приступом теми и да она пружа ретко систематичне увиде у кључну изворну и секундарну грађу, то јест најважније увиде у темељне егзегетске области које истовремено повезује интердисциплинарним приступом на врло оригиналан начин, у чему и јесте њена научна вредност“.

Андреј Јефтић рођен је 1984. г. у Сарајеву. Након основних и постдипломских студија на Пра-

вославном богословском факултету, окончао је и докторске студије дисертацијом на тему *Рецепција Свештица Отаца у дјелу Томаса Ф. Торенса: христичка теологија и савремена наука*. На

ПБФ ради као асистент на Катедри за патрологију на предмету Патрологија 2.

О дисертацији је говорио ментор проф. др Владан Перишић и истакао да је „ово прва свеобухватна студија о Торенсовој теологији на српском језику“ и да су у њој „испитани различити аспекти односа између теологије и науке у Торенсовим списима и показано да се, пре него о рецепцији отачке теологије код Торенса, адекватније може говорити о њеној адаптацији, тј. апропријацији, која у Торенсовом случају подразумева прилагођавање основних теолошких идеја потребама његовог теолошког система. Циљ дисертације био је да изложи и критички преиспита овај процес апропријације и укаже на предности и недостатке Торенсове употребе светоотачке теологије у овом контексту“.

Зоран Деврња је рођен 1971. г. у Београду. Дипломске и постдипломске студије завршио је на Православном богословском факултету Универзитета у Београду, где је и докторирао на теми *Теолошка анализа појма људских права и њихова рецепција у хришћанској Цркви*. На предметној Групи за практичну теологију као доцент предаје

на предметима Канонско право, Црквено казно право, Црквено право са администрацијом, Теологија канона и Црквено брачно право.

Ментор проф. др Зоран Крстић рекао је да се „у домаћој црквеној и теолошкој јавности, као и у канонскоправној науци до сада, није појавила овако садржајна студија која се бави темом људских права вреднованом из перспективе црквеног теолошког наслеђа и предања, и да је преовлађујући научни допринос ове дисертације управо у систематског односа библијског богословља, светоотачког богословског наслеђа и теологије двадесетог века са савременим феноменом људских права“.

Небојша Тумара рођен је 1973. г. у Новом Саду. Упоредо је студирао на Православном богословском факултету и Филозофском факултету Универзитета у Београду, одсек за етнологију и антропологију. Магистарске студије уписује на Јеврејском универзитету (Hebrew University), Јерусалим, Израел, на катедра за Стари Завет, а потом на Академији Светог Владимира (St. Vladimir's Orthodox Theological Seminary), Њу Јорк, САД. Докторску дисертацију под називом *Антрополошке иретицистичке аскејске тумачења Свештог Писма у ранорабинском јудаизму и раносиријском хришћанству*, одбранио је на ПБФ. Служи као ђакон у Храму Светог Саве у Мелбурну, Аустралија.

Ментор проф. др Родољуб Кубат рекао је да дисертација „има за циљ да истражи део полемике који се односи на питање *свештости*, које се односи на светост тела и његове улоге у процесу богоспознања која је вођена између ју-

даизма и сиријског хришћанства у Месопотамији у периоду касне антике“, као и да „ова докторска дисертација посредно настоји да у студије патристике и рабинике уведе модерни научни дискурс, који се односи како на теоријске оквири, тако и на саму методологију која се користи у раду“.

Епископ захумско-херцеговачки и приморски Григорије (Дурић) рођен је 1967. г. у Варешу (БиХ). Основне студије је завршио на Православном богословском факултету Универзитета у Београду, док је постдипломске студије завршио у Атини. Докторску тезу *Релациона онтологија Јована Зизијуласа* одбранио је на ПБФ у Београду. Администратор је и Митрополије дабробосанске, а уз то је и члан Скупштине Међурелигијског вијећа Босне и Херцеговине.

Ментор проф. др Владан Перишић нагласио је да је у раду истакнуто „да је овакву онтологију Зизијулас засновао на оригиналном тумачењу теологије Кападокијских отаца у сталном супротстављајућем дијалогу са јелинском философијом“. Он је рекао да се „један од доприноса ове дисертације састоји и у сагледавању значаја употребе филозофских појмова у теолошке сврхе (на примеру најпознатијег савременог православног теолога)“ и закључио да је ово „прва свеобухватна студија о теологији Јована Зизијуласа на српском језику, за кога је аутор показао да није само понављач или рекапитулатор отачких ставова, него и креативан мислилац чија је теологија у исто време и отачка и оригинална“.

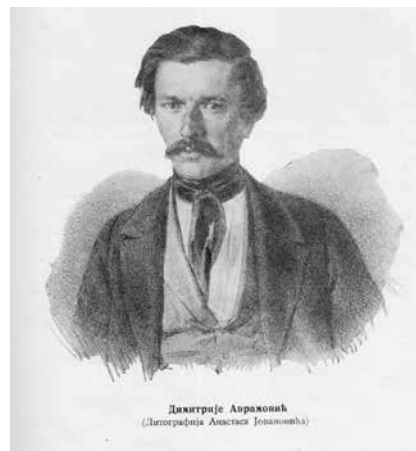

Текст и фотографије са промоције:
Данко Сирахинећ

Изложба у Конаку кнегиње Љубице у Београду

У част Димитрија Аврамовића — сликара Саборне цркве у Београду —

*Цркве су оно свето место, где можемо највише сушњестиво,
Творца и Управитеља света, оштите нашеј Оца небесној шоржесивеним
и овим досјојним начином славити и хвалити.* (Митрополит београдски Петар)

Поводом обележавања 200 година од рођења домаћег сликара Димитрија Аврамовића, Народни музеј у Београду отворио је у Конаку кнегиње Љубице изложбу *Димитрије Аврамовић, Дела из збирки Народног музеја у Београду*. Представник српског класицизма, свестрани уметник — ерудита, списатељ, преводилац, журналиста, историчар уметности, мајстор који је међу првима код нас донео клице романтизма, представљен је портретима, иконама и копијама на платну, цртежима. Сликара Саборне цркве у Београду рођен је 1815, у породици Саре и Михаила Аврамовића, трговца родом из Каћа. У основној школи Димитрије је приказао таленат. Од цртања, убрзо је прешао на сликање икона које су трговци продавали по бачким селима. Након ниже гимназије, учи цртање и калиграфију код Атанасија Николића у Крагујевцу. Потом се враћа у Нови Сад где учи сликање од разних мајстора, па и Алојза Кастања из Мантове — који скоро две деценије ради у овом граду. У то доба Аврамовић ради копије старијих мајстора земљака, нарочито портрете, међу којима и Стефана Станковића, Митрополита карловачког који му постаје мецена.

Одласком у Беч 1836, започиње израду копија, према страним мајсторима. И у копијама је испољио оригинални таленат, радећи их према професору Фридриху Амерлингу, а потом и на Академији код Леополда Купелвизера. Крајем студија 1840, насликао је знамениту слику *Апошеога Лукијана Мушицког*, која је по форми класицистичка, а по садржају романтичарска. У то доба насликао је и Вука Карацића — према живом моделу. Када је млади кнез Михаило Обреновић потражио сликара за иконостас нове Саборне цркве у Београду, Вук Карацић је био тај који је препоручио Димитрија Аврамовића. Тако је настао и чувени портрет тадашњег београдског Митрополита Петра Јовановића (сачуван као копије Бакаловића и Кнежевића).

Васкрсење удовичиног сина, 1842
(скица за зидну слику у Саборној цркви у Београду)

Када је дошао на београдску катедру, Петар је кренуо са великим амбицијама и реформама у Цркви. Напредан, модеран, и авангардан он је у дотадашњу „зографску“ средину довео младог мајстора ученог у Бечу, и учинио знатан заокрет у ондашњем црквеном сликарству Кнежевине Србије. Изградња и декорација београдске катедрале означиле су раскид са дотадашњом праксом у Кнежевини Србији, и поставиле пред Митрополита Петра Јовановића и Димитрија Аврамовића, ауторе идејног и ликовног програма, задатак да визуелно уобличи идеју верске реформе. Радови крећу 1841, најпре сликањем фресака. У периоду од 2–3 године настале су три композиције у лунетима и три на своду олтар, четири велике композиције на своду наоса, једна велика композиција на своду изнад хора и седам у лунетама изнад прозора. Монументални прикази јеванђелских догађаја изведени су под утицајем бечке историјске школе, уз колорит и атмосферу великих италијанских мајстора религиозног сликарства. Радови на иконама олтарске преграде трајали су дуже.

мр Биљана Цинцар-Костић

– Изазови мигрантске кризе –

Брат Алојзу посети Сирију

Превазиђимо страх од миграната

Брат Алојз, иђуман екуменске заједнице Тезе

Уместо да видимо странце као претњу нашем животном стандарду или нашој култури, требало би да их прихватимо као припаднике исте људске породице. И открићемо да иако ток избеглица и миграната свакако ствара потешкоће, то може такође бити и прилика.

Широм света, жене, мушкарци и деца су присиђени да напусте своју земљу. Њихова мука их тера да одлазе. Та мука је јача од свих ограда које ометају њихов одлазак. То могу да посведочим, јер сам недавно провео неколико дана у Сирији. У граду Хомс, обим разарања бомбардовањем је незамислив. Већи део града је у рушевинама. Видео сам град духова и осетио очај становника те земље.

Данас Сиријци преплављују Европу, сутра ће то бити други народи. Велики миграцијски токови које видимо су неизбежни. Кратковидо би било да то не схватимо. Тражити начине да се регулише ток миграната је легитиман па чак и неопходан, али жеља да се он спречи изградњом зидова са бодљикавом жицом је потпуно бескористан.

Када смо суочени са оваквом ситуацијом, страх је разумљив. Противљење страху не значи да он мора да нестане, већ да не треба да нас паралише. Не смемо дозволити да се одбијање странаца укорени у нашем уму, јер је одбијање других клица варварства.

Као први корак, богате земље треба да стекну јаснију свест о томе да они имају свој део одговорности за ране историје које су начиниле и које и даље изазивају масовне миграције, посебно из Африке и Блиског истока. И данас, неке специфичне политичке одлуке и даље су извор нестабилности на овим просторима. Други приступ би требао да их доведе до превазилажења страха од странаца и културних разлика, и да почне храбро да обликује ново лице које миграције представљају у нашим друштвима на Западу.

Уместо да видимо странце као претњу нашем животном стандарду или нашој култури, требало би да их прихватимо као припаднике исте људске породице. И открићемо да иако ток избеглица и миграната свакако ствара потешкоће, то може такође бити и прилика. Недавне студије показују позитиван утицај миграција на становништво и привреду. Зашто многи говори толико наглашавају потешкоће, а никада не истичу позитивне аспекте? Они који куцају на врата земљама богатијим од њихових помажу тим земљама да уче солидарност. Зар им не помажу да стекну нови елан?

Ја бих овде да поменем наше искуство у Тезеу. Оно је скромно и ограничено, али веома реално. Од прошлог новембра, а у вези са локалним властима, заједницом општина којој наше село припада и

Овај текст, који је на српски језик превео браћо Ришар из Тезеа, редакција „Православља“ добила је љубазношћу др Растка Јовића, доцента на Православном богословском факултету Универзитета у Београду.

Чланак је у преводу на друге језике раније објављен у листовима „Avvenire“ (25. 2. 2016), „Publico“ (25. 2. 2016), „Nederlands Dagblad“ (2. 3. 2016), „Church Times“ (4. 3. 2016), „La Croix“ (7. 3. 2016), „La Libre Belgique“ (7. 3. 2016) и „Przewodnik Katolicki“ (13. 3. 2016).

локалним удружењима, у Тезеу смо домаћин једанаест младих миграната из Судана – највише из Дарфура, и из Авганистана, сви пристигли из „дунгле“ Калеа. Њихов долазак је изазвао импресивну представу солидарности у нашем региону: волонтери долазе да их уче француски, лекари их лече бесплатно, комшије их воде на излете и на вожње бициклом по крају... Окружени оваквим пријатељством, ови млади људи који су прошли кроз трагичне догађаје обнављају своје животе. И тако једноставан контакт са муслиманима мења поглед оних око њих.

У селу су ови млади људи такође примљени од стране породица из разних земаља: Вијетнама, Лавоса, Босне, Руанде, Египта, Ирака, које су дошле у Тезеу у последњих неколико деценија и који су сада саставни део наше шире заједнице. Сви су искусили велике патње, али доносе виталност нашем селу као резултат богатства и разноврсности својих култура.

Ако је такво искуство могуће у малом региону, због чега се не може предузети на много већем обиму? Погрешно је мислити да је ксенофобија најраспрострањенији осећај, јер често се ради пре свега о великом незнању. Када се лични сусрети дешавају, страх се претвара у заједништво. То подразумева да се ствари гледају из угла другог. Узајамно пријатељство је једини начин да се припреми будућност мира.

Младе избеглице из ратом угрожених подручја у Тезеу

Заједничким преузимањем одговорности које захтева талас миграција, а не играјући на карту страха људи, политичке вође могу помоћи Европској унији да поврати замах који је у великој мери успорен.

Читава млађа генерација у Европи тежи таквој отворености. Свесни смо тога, јер годинама на нашем брду Тезе дајемо добродошлицу, на седмичним међународним сусретима, десетинама хиљада младих људи широм континента. Они виде да изградња Европе проналази свој прави смисао само уколико се покаже солидарност са

другим континентима и са најсиромашнијим народима.

Многи млади Европљани имају проблем да разумеју своје владе које проглашавају намеру да затворе своје границе. Ови млади људи траже да глобализација економије буде повезана са глобализацијом солидарности, и да се нарочито изрази достојанственом и одговорном добродошлицом миграната. Многи од њих су спремни и вољни да томе дају свој допринос. Хајде да и даље верујемо да великодушност има велику улогу у грађанском животу.

— Од Свечовека до Богочовека —

Владика Николај Велимировић
(фото: crkvapozega.com)

Живот и рад Епископа Николаја

— 6. део —

Радован Бићовић

Владика Николај није ни мало једноставна личност. Напротив, он је веома комплексна, сложена, на моменте и контроверзна личност, која је до сада била цењена, потцењена, али ни изблиза оцењена. Биће потребно много времена да се то учини. Због његове чудесне личности и комплексности, многи су се о њега саплитали. Неки из незнања, а други из злобе.

Ретко је која личност, без икаквог повода, имала толико клеветника и злотвора који су хтели да је униште и унизе. Иако је и пре рата имао противника, незапамћена хистерична и бесомучна хајка на њега уследила је после Другог светског рата. Ту хајку је започео распоп Никола Дреновац својим срамним написима у *Слободној речи*, која је

излазила у Америци, а наставио Свештеничко удружење преко свог листа *Весник* (У резолуцији Свештеничког удружења из 1949. године стоји: „Такође се ограђујемо и осуђујемо рад и епископа Николаја Велимировића и Иринеја Ђорђевића који су се и после ослобођења наше Отаџбине задржали у табору империјалистичких земаља и са империјалистима прижељкују и кују поново ропство за наше народе и сеју лажни морал и незнање“, *Весник* (1949) 2, 1. Свештеник Живко Костић, исте године, истиче како Николај служи долару и империјализму (*Весник*, 1949, 4–5, 3). У броју 15 тог листа исте клевете чују се и од свештеника Љубомира Јовановића. Прота Јово Радовић, члан Свештеничког удружења Црне Горе, Николаја назива издајником (*Весник*, 1950, 18, 9), а исто Удружење у тзв. „Резолуцији православног свештенства НР Црне Горе“ 1950. године осуђује Владику Николаја (*Весник*,

1950, 18, 10). Свештеничко удружење врши притисак 1950. године на Свети Архијерејски Сабор и захтева од њега да се огради од Николајевог „противцрквеног и противнародног рада“ („Пред заседање Св. архијерејског сабора“, *Весник*, 1950, 25, 2). О истоветним бестидним клеветима види и следеће: Богомир Ђорђевић, „Нисмо против архијереја него против њихових поступака“, *Весник* (1950) 22, 1–2; Љубо Јовановић, „Углед и достојанство Српске Цркве треба чувати“, *Весник* (1950) 25, 4–5; „Коме не иде у рачун да Српска Православна Црква нађе свој пут?“, (текст Уредништва), *Весник* (1950) 21, 1; Свештеник Живко Костић, „Хоћемо јединство наше Цркве – поводом најновије авантуре др Николаја Велимировића“, *Весник* (1951) 54, 1–2), што се касније ширило преко бројних листова и часописа (Види: Влада Милетић, „Политички тамјан“, *НИН* (1135), 8. октобар 1972, 31–35; Светозар Ђонових, „Атентат

Владика Николај Велимировић
са својом мајком Катом
(фото: crkvasvetogilije.com)

на будућност“, *Недељне новостии* (505), 23. мај 1976, 4. Овај лист је нападе на Николаја започео још 1969. године. Види: *Недељне новостии*, 5. октобар 1969. О клеветатама на његов рачун видети и: *Полиџика*, 7. јул 1968, 25. јун 1968, 4. август 1968, 15. јануар 1969, 16. јануар 1969, 17. јануар 1969, затим лист *Ревизија* '92 (1973), 36, Љубиша Јакшић, „Клеронационалисти – против властитог народа“, *Ослобођење*, 7. јул 1981, 3). У циљу проналажења „симетрије“ комунистички режим у Југославији је одабрао Николаја као пандан загребачком кардиналу Степинцу, саучеснику геноцида који је спроводила тзв. НДХ над Србима, Јеврејима и Ромима у току рата. Познатим бољшевичким методама етикета Николај је оквалификован као „колаборациониста“, „издајник“, „народни непријатељ“, „клеронационалиста“, „енглески шпијун“ и слично. У суштини, све су то биле злонамерне критике и инсинуације, и оне, поготово данас, не заслужују пажњу. Све релевантне чињенице говоре у прилог Николају. Ипак, те клевете нису биле безазлене и без одјека. Николај се нашао на фамозним књижевним „црним листама“, тако да се његова дела, сем тајно, нису могла читати, нити се о њима могло

Читаоцима *Православља* представљамо одабране одломке из књиге блажене успомене о. Радована Биговића *Ог Свечовека до Бојочовека* (Р. Биговић, *Ог Свечовека до Бојочовека: хришћанска философија владике Николаја Велимировића*, Друштво Рашка школа, Београд 1998).

Владика Николај Велимировић
као епископ жички са народом
(фото: nasledjeotaca.org)

јавно говорити. Иста је судбина задесила и Слободана Јовановића, Драгишу Васића и друге. Тиме је српска култура била знатно осиромашена и осакаћена.

Од црквених људи који су хтели и смели да кажу и напишу истину о Владици Николају, највише се истакао професор Богословског факултета у Београду, садашњи Епископ захумско-херцеговачки, Атанасије Јевтић (Види његове чланке: „Коме служи уравниловка“, *Православље* (345–346) 1. август 1981, „Поводом напада на владика Николаја“, *Православље* (467), 1. септембар 1976, 11–12, „Лаж и клевете на Христа и Епископа Николаја“, *Православље* (469), 1. септембар 1976, 10–11, „Још две речи о Епископу Николају“, *Православље* (471), 1. новембар 1986, 11, „Замена истине неистинама“, *Православље* (470), 15. октобар 1986. Најпотпуније и најстудиозније је овај проблем обрадио у *Појовору* за књигу оца Артемија Радосављевића *Нови Злаштоусти*, 51–63). После слома комунизма у земљама тзв. реалног социјализма, о Николају се сада другачије говори и пише. Поједини српски књижевници и новинари сада објективно и непристрасно пишу о блаженопочившем епископу и светитељу Српске Цркве (Види: Данко Поповић, „Синан-паше у српској историји“, *Сабор-*

ности (1989) 16, 21–26; Вук Драшковић, „Пасош за Владика Николаја“, *Саборности* (1989) 16, 27–29; Петар Цацић, „Изручење епископа Николаја“, *Полиџика свети* (1989) 198, 38–39; Јово Пламенац, „Истина о владци Николају“, *Полиџика свети* (1990) 218, 56–58; Богосав Марјановић, „Владика – издајник или родољуб“, *Илустрована полиџика* (1990) 1666, 45–47. Види и чланак П. Р., „Владика Николај Велимировић“, *Православље* (465–466), 15. август 1986, 8). Сада се његова дела слободно читају и издају, што је прилика да се његов рад и мисао објективно валоризују.

Мошти блаженопочившег Владике Николаја пренесене су у Србију 3. маја 1991. године. Дочеку на аеродрому Београд, поред најближе родбине, присуствовали су Његова Светост Патријарх српски г. Павле, више епископа, бројно монаштво, свештенство и народ. До 5. маја 1991. мошти су биле изложене у спомен-храму Светог Саве на Врачару у Београду, а потом у манастиру Жича. Дванаестог маја 1991. године његове Свете мошти пренете су на коначно почивалиште, у његово родно место Лелић. Сахрањене су у породичној гробници-капели. На Светој Литургији, коју је служио Његова Светост Патријарх Павле са бројним архијерејима и свештенством, било је присутно више од тридесет хиљада људи из свих крајева, затим бројни представници из јавног, културног и политичког живота.

Том приликом је одржана духовна академија, а у Владичиној кући је отворен музеј са бројним предметима из његовог живота. Повратак моштију Владике Николаја у Отаџбину био је пропраћен запаженом медијском пажњом. Тај догађај су многи Срби доживели као знамење новог времена и почетак повратка многих расутих и расејаних српских гробова. ■■

– Питања из православне библистике –

Евионитско Еванђеље

др Предраг Драгутиновић

У ранохришћанској литератури помињу се „Евионити“ и „Евионитско Еванђеље“. О чему се тачно ради и на које Еванђеље се мисли?

Извори

Реч Евионити у преводу значи „сиромашни“ и представља назив којим је једна древна јудеохришћанска заједница називала саму себе. Евионити се помињу код ранохришћанских писаца и учитеља Цркве, Иринеја Лионског, Иполита Римског, Оригена, Евсевија, Јеронима и Епифанија Кипарског. Осим података о Евионитима који се налазе код поменутих хришћанских писаца, Епифаније Кипарски је сачувао неколико фрагмената из тзв. Евионитског Еванђеља које је изгубљено. На основу ових фрагмената може се закључити да се радило о једном тексту који је представљао неку врсту модификованог Еванђеља по Матеју, са неколико занимљивих измена које указују на животни стил Евионита и на њихово разумевање Христове личности. Не може се са сигурношћу утврдити када је настао текст Евионитског Еванђеља, али се углавном рачуна да је могло настати средином 2. века. Место настанка је највероватније област транс-Јорданије, у

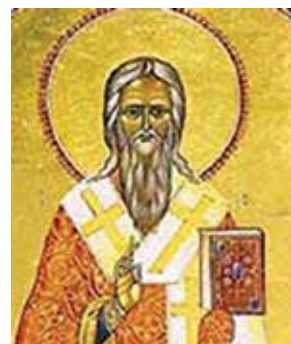
којој су, по извештајима Евсевија и Јеронима, живеле евионитске заједнице. Пошто сви извештаји о Евионитима потичу из каснијег периода и писаца који нису били Евионити, тешко је скицирати поуздану представу о животу и веровањима ове заједнице.

Иринеј Лионски

Иринеј Лионски извештава да су Евионити веровали да је овај свет створен од Бога. Наводи, такође, да су они поштовали само Еванђеље по Матеју и да су одбацивали Апостола Павла, сматрајући да је он отпадник од Закона

(Торе). Поштовали су пророчке списе, обрезивали се и иначе се држали јудејских обичаја прописаних Тором, верујући да је Јерусалим кућа Божија.

Иполит Римски

Иполит Римски извештава да су Евионити живели по јудејском Закону, сматрали су да су оправдани пред Богом због држања Закона. Они су такође сматрали да је Исус оправдан пред Богом због тога што се држао Закона. Он је Помазаник Божији и Исус, пошто нико други није држао Закон. Свако пак ко држи Закон може бити назван помазаник Божији. Зато су и Евионити, по Иполиту, држећи Закон сматра-

Евионити су били поштоваоци Закона који су развили једно веома ригидно тумачење Божијих заповести. На пример, у фрагменту 3 се описује Јован Крститељ и његов начин живота (паралела Мт. 3, 4–6), с том разликом што Јован не једе дивље скакавце већ мед. Очигледна је тенденција да се избегне навод о једењу меса, чак и инсекта.

Св. Јован Крститељ, икона са Синајске горе, 6. век (извор: pinterest.com)

ли себе помазаницима Божијим. Они надаље верују да је Исус био човек као и сваки други.

Вјерују Евионита

Из ових извештаја можемо закључити да су Евионити, за разлику од гностика, веровали да је један и исти Бог створио свет и да је тај Бог помазао Исуса који је био Јеврејин беспрекоран у држању Закона. Они су поштовали само јудеохришћанско Еванђеље по Матеју у коме је Исус приказан као Учитељ који сматра блаженим сиромашне духом (Мт. 5, 3), у чему су Евионити („сиромашни“) видели себе, наговести испуњење Закона и пророка (Мт. 5, 17) и обећава да неће дозволити да се укине иједна цртица у Закону (Мт. 5, 18). По Иринејевом извештају, држање јудејског Закона је било кључно за Евионите, тако да је веома вероватно да су ови моменти из Еванђеља по Матеју градили њихов систем учења. Чињеница да су сматрали Јерусалим кућом Божијом указује да су поштовали усме-

на предања и неговали извесне апокалиптичке традиције. У погледу христологије Евионита, занимљив је Иполитов извештај. По њему су Евионити видели суштинску повезаност између Закона и Исусовог послања. Исуса су Евионити сагледавали као Јеврејина који је практиковао Закон у једном савршеном и апсолутном смислу и да је то што оно њега чини Помазаником, односно Месијом. Очигледно је да је такав Помазаник био пример Евионитима који они треба да следе, не би ли и сами достигли статус помазаника какав је достигао Исус.

Евионитско Еванђеље

Текст Евионитског Еванђеља је изгубљен, највероватније због тога што су временом нестале евионитске заједнице за које је он био меродаван и важан. Овај текст је, као што је наведено, највероватније представљао једну прерађену верзију Еванђеља по Матеју. Фрагменти који су сачувани код Епифанија Кипарског потврђују увиде ранијих писа-

ца: Евионити су били поштоваоци Закона који су развили једно веома ригидно тумачење Божијих заповести. На пример, у фрагменту 3 се описује Јован Крститељ и његов начин живота (паралела Мт. 3, 4–6), с том разликом што Јован не једе дивље скакавце већ мед. Очигледна је тенденција да се избегне навод о једењу меса, чак и инсекта. У фрагменту 7 Исус одбија да једе месо приликом Пасхалне вечере. Све ово указује да су Евионити били вегетаријанци и да су ову своју праксу пројектовали и на догађаје који се описују у Еванђељима. Највероватније су јудеохришћански Евионити избегавали сваки контакт са месом, да се не би окаљали нечистом храном, тј. месом које није спремљено на исправан начин (кошер) или које је могло проистећи из религијских обреда незнабожаца. Ово апсолутно одустајање од једења меса је било резултат не само верских убеђења јудеохришћанских Евионита, већ и покушај да се сачува јудејски идентитет у једном незнабожачком окружењу.

Закључак

Евионити су, дакле, били једна јудејска верска заједница са специфичном христологијом. Сматрали су Исуса Помазаником, али обичним човеком који је до тог статуса стигао тако што је бескомпромисно практиковао живот по јудејском Закону. Као такав он је узор за евионитске заједнице које кроз строго тумачење Закона (нпр. забрана једења меса) чувају јудејски идентитет у незнабожачком окружењу. Веровања и праксе ове заједнице која је брзо нестала са мапе раног хришћанства сачувана су код каснијих хришћанских писаца, као и у фрагментима Евионитског Еванђеља које је као интегрални спис изгубљено. ■■

Топлички устанак – нејач против силе и оружја (6. део)

Коста Војиновић (1891–1917)
(извор: wikipedia.org)

Први устанички одред

Анђоније Ђурић

– Од одметника спремних да се боре за заштиту свога огњишта, своје нејаче деце, изложене свакојаким насиљима, Коста Војиновић је формирао први комитски одред –

Свесни да „раја“ не може никоме да се обрати за правду и заштиту, окупаторски војници су радили по својој вољи и страсти. И онај најсмољавији у доба мира, који се клањао до земље своме шефу у некој мемљивој канцеларији, или муштерији која му је улазила у радњицу, сада је, овде у позадини, био носилац државне идеје, власт над покореним српским народом. Због тога су били толико горди да нису могли сами себи да се надиве.

С времена на време, кад понеком нашем човеку душа дође у грло, прекипи му, па кад већ мора да умре, зажели да бар умре као човек. У таквим приликама ископа дубоко скривену пушку, огласи се којим метком, па у планину.

Од таквих одметника, спремних да се боре за заштиту свога огњишта, своје нејаче деце, изложене свакојаким насиљима, Коста Војиновић је формирао први комитски одред.

Разуме се да је непријатељ убрзо сазнао за Војиновићев

рад, па је за њим упутио потере да га, по могућству, ухвате живог или да га ликвидирају. Једна потера, упућена из Брус, сукобила се с његовим одредом код села Бабице, на десној обали Топлице. Опкољен у саму зору, одред је прихватио борбу, јер другог излаза није било. Војиновић је, истина, мислио да неко време избегава сукобе, све док његови одреди не ојачају и бројчано и са наоружањем. Овај сукоб, у часу када је одред био опкољен, није могао да

Пећанац је у окупирану земљу упућен наредбом Врховне команде, с циљем да прикупи податке о томе како непријатељ поступа са нашим становништвом, да провери да ли су тачни гласови да у позадини има комитских чета и да их по потреби организује и, најзад, да извештава о стању у земљи.

се избегне. Ратничко искуство, стечено у војевању са војводом Вуком, налагало му је да брзо размести одметнике за борбу.

Наредио је једној десетини да се повуче према потоку, ка селу, али тако да је обавезно примете бугарски војници. Уочавајући ову десетину, која брзо одступа, не слутећи да је то замка у коју ће упасти, непријатељ се даде у потеру за њом. Тако уђе у поток. То је управо било оно што је Војиновић желео. Наредио је брзу паљбу и непријатељ је одмах видео да је окружен ватреним обручем. Исход ове борбе био је поражавајући за окупатора: тридесет мртвих, десетак тешко рањених, а мали број преосталих дао се у дивље бекство...

Био је то први оружани сукоб у окупираној Србији и прва победа коју су постигли одметници.

Без иједног губитка у људству, Војиновић се с одредом пребацио на планину Пасјачу, где је средином септембра отпочео организовање устаника по селима.

Баш тих дана, непуних тридесетак километара одатле, на једну ливаду близу Куршумлије спустио се мали француски авион којим је са солунског фронта пребачен резервни поручник и комитски војвода Коста Миловановић Пећанац (народни издајник и сарадник окупатора у Другом светском рату).

Пећанац је у окупирану земљу упућен наредбом Врховне команде, с циљем да прикупи податке о томе како непријатељ поступа са нашим становништвом, да провери да ли су

тачни гласови да у позадини има комитских чета и да их по потреби организује и, најзад, да извештава о стању у земљи.

У Врховној команди је Пећанцу саопштено какав му је задатак поверен. Одмах затим почеле су припреме за његово пребацивање у поробљену отаџбину. Најпре је у минерској чети обучен у руковању експлозивом и у начину рушења објеката, да би потом у 87. ескадрили у Вертекопу био упознат са околностима под којима ће бити пребачен на одређено место у земљи.

Упутства за рад добио је на потпис 21. августа 1916. године у Солуну од пуковника Данила Калафатовића, шефа одсека у оперативном одељењу Врховне команде.

Да народ не клоне духом

Све је било предвиђено: место и час полетања, чак и место слепања, начин контакта с људима у земљи, садржај прогласа које ће понети и разделити народу, све са циљем да се поробљеном народу предочи скори повратак српских трупа, да се достојанствено држи и не клоне духом.

Осим тога, Пећанац треба да организује комитску акцију, али да акцију отпочне тек онда када буде јасно да непријатељ одступа и да је наша војска близу. До тог часа, дакле, до пробоја солунског фронта, све акције да држи у тајности. У том циљу, он ће се кретати у народном оделу, неће носити никакву објаву пошто би она, у случају опасности, могла да га ода.

Коста Миловановић Пећанац у време Топличког устанка (извор: wikipedia.org)

Још је било предвиђено да комитске акције буду појединачне, изведене независно од осталих трупа, а да он лично предузме све мере како непријатељске власти не би сазнале за његов долазак, како не би предузимале репресивне мере према становништву. Нападачки одреди морају имати своје зоне дејства, са задатком да руше мање објекте... Знак за почетак акција дали би наши официри бацањем црвених летака из авиона...

Припреме за Пећанчев лет трајале су двадесет пет дана. У шест часова ујутро, 15. септембра (по старом календару) 1916. године, француски авион типа „њепор“, двосед са ротативним мотором, за чијим је командом седео француски пилот, наредник Рене Корнемон, полетео је с једног аеродрома близу Солуна и два часа и 45 минута касније слетео на место Равне ливаде села Механе, општине рачанске, среза косаничког, око 17 километара југоисточно од Куршумлије.

— наставиће се —

Протојереј-ставрофор Дејан Дејановић

(4. април 1930–31. јануар 2016)

Ииођакон Андреј (Тарасјев)

У недељу, на дан Светог Атанасија Великог и Светог Максима, 31. јануара ове године Господ је призвао свога верног слугу и неуморног прегача на њиви Христовој, познатог београдског духовника, дугогодишњег старешину Храма Св. муч. Трифуна на Топчидерском гробљу протојереја-ставрофора оца Дејана Дејановића.

Последњих четврт века могло се често, међу побожним Београђанима, чути: „Одлазим код оца Дејана“, „Био сам код оца Дејана“ или савет: „Отиђи код оца Дејана“. И то, без детаљнијег објашњења о коме је реч, јер је то име било добро познато.

Па ко је био тај отац Дејан?

Један његов сабрат и саслужитељ назва га уместо „ставрофор“ – крстоносни протојереј. И збиља је прота Дејан био крстоносан у свим значењима те речи.

Рођен је у Босанском Петровцу 4. априла 1930. у српској трговачкој породици честитих и побожних Душана и Даре. Безбрижно детињство сурово прекида рат и опасност од усташког терора. Породица се склања у Србију, у Београд, где се отац Душан труди на све начине да прехрани жену, ћерку и сина.

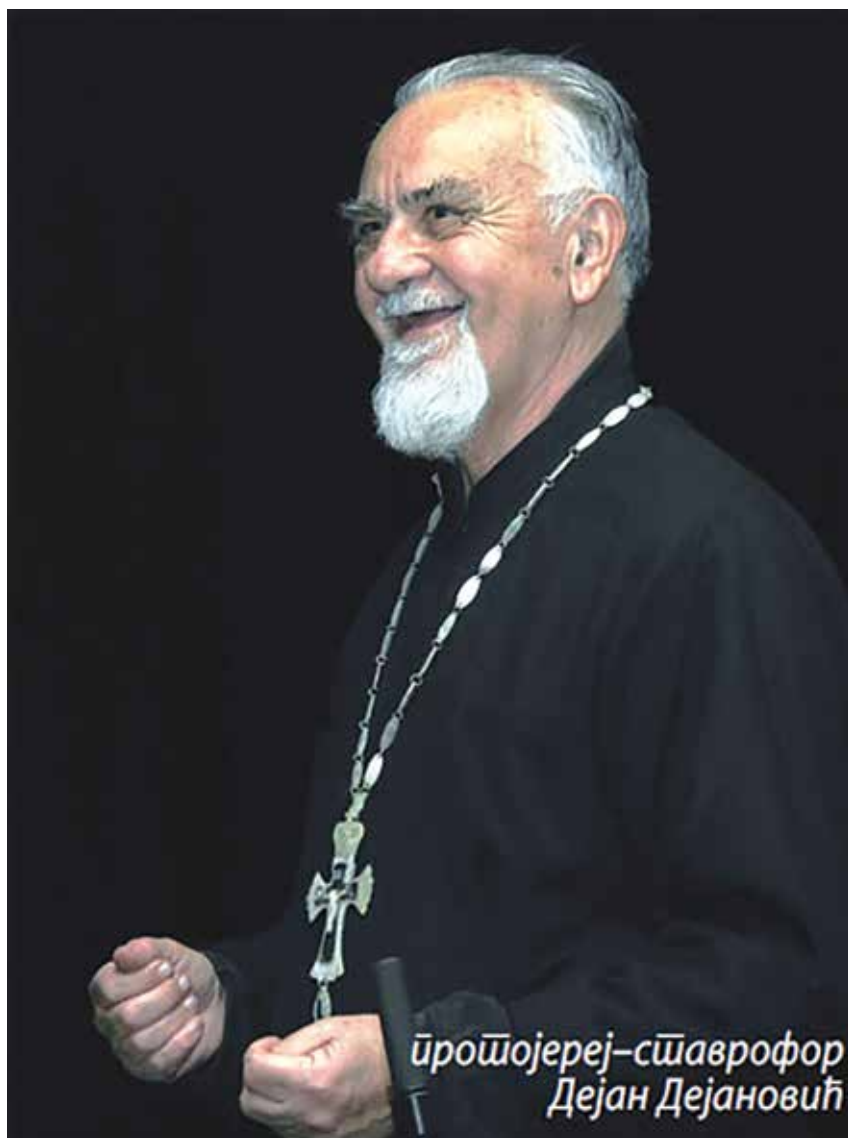
Долази октобар 1944. и већ тог дана по уласку нових власти у Београд Душан би ухапшен и нестале без трага и гласа заједно са двадесетак хиљада угледних Срба, који без истраге и суда страдаше на правди Бога. Сурове

ли судбине – избегао је усташку каму али не и метак комунистичких целата. Дејан више гладан него сит, обележен као дете „непријатеља народа“ завршава Трећу мушку гимназију и 1952. уписује се на Богословски факултет СПЦ. Откуд сад теологија? Па милостиви Господ све устројава – избеглиштво у Београд пружило је младом Дејану прилику да уђе у два тада значајна духовна центра: руску Цркву Свете Тројице на Ташмајдану (1944), а доцније и у братство Храма Рождества Богородице – Цркве Ружице на Калемегдану. У руској цркви упознао је Митрополита Анастасија, протојереје: Јована (Сокала, потоњег Епископа Инокентија), Владислава (Некљудова), Виталија (Тарасјева), Сергија (Ноарова), јереја Владимира (др Мошина), јеромонаха Антонија (Бартошевича, потоњег Архиепископа женевског) и многе друге. Ту је почео и да чтецира, имао прилике да слуша њихове беседе, а и савете у личним контактима. Ту се удубио у руску духовност и философију, почео да учи руски језик који је доцније изванредно знао. У Цркви Ружици је ушао у круг српских духовника: синђела Андреја (др Фрушића, потоњег Епископа бањалучког и сремског), протојереја Душана (Кордића), Душана (Иванчевића), Виктора (Царевског), доцније и Лазара (др Милина). Одлазак на теологију, заједно са старијим друговима Ђорђем (Јанковићем,

потоњим Архимандритом Виктором), Нинком (Вучовићем, потоњим Архимандритом Силвестром), био је посве логичан.

По завршетку студија, пошто се оженио будућом матушком Доротејом (Чупић – по мајци Рускињом), одлази у Славонију, где га Епископ Емилијан пакрачки на Покров Мајке Божије 14. октобра 1956. рукополаже у презвитерски чин са парохијом у разореном српском селу Капелна. И то је био почетак презвитерског крсног пута Дејана Дејановића који је значио и муке рада у тешким антицрквеним условима нове безбожничке агресивне државе и борбе са недаћама и немаштином (са тим је везан и губитак првог детета, Оливере која не дочека годину дана), али и радости успеха у васкрсавању црквеног живота. Ређају се парохије: Добровић, па Гаћиште, све док га новопостављени Епископ Андреј не позове у Бањалучку епархију и повери му паству у Мркоњић Граду, где ће у условима љубави и поверења провести преко двадесет успешних година пастирског рада. Прота Дејан обнавља цркву, уводи веронауку при храму, проповеда, обилази своје селске парохије. Синови Павле и Душан стасавају за студије, Владика Андреј прелази у Сремску епархију и ти разлози терају оца Дејана да тражи премештај у Србију, у Београд. Знајући за његове пастирске вредности Патријарх Герман га прима и после парохи-

је у приградском Ритопеку, даје му парохију у Храму Свете Тројице у ул. Господара Вучића уз старешинство. Међутим, таква наизглед веома ласкава и повољна решења не значе крај крстоносних мука – скроман, ненавикнут на административно руковођење сабраћом која из суревнивости неће да га прихвати, отац Дејан моли Његову Светост за премештај и добија једино што је тада било слободно: Храм Светог мученика Трифуна на Топчидерском гробљу. А то су ти непознати путеви Господњи! Он долази у цркву без парохије, у цркву која је увек празна, у којој су само опела и парастоси и активна продавница свећа. Али тај 1. јули 1988. ће ући у летопис овог храма. После неколико година, захваљујући сталном боравку проте у цркви и спремности да прихвати људе, а такође и на први поглед случајном сусрету са брачним паром Војводић, сада јереја Василија и његове матушке Ирине и њихов прелазак у Светог Трифуна, као и привлачење преко њих осталих младих људи из других цркава, пре свега Светог Ђорђа, из корена ће променити стање! Тај духовни магнетизам проте Дејана, његова једноставност, његова духовност временом ће створити многољудно стално парохијско братство које ће се назвати према родном месту Светог Трифуна „Кампсада“. Ту ће се Свете Литургије служити и кад није „црвено“ слово, сваку службу ће пратити проповед, биће организована ходочашћа по манастирима, духовне трибине (до сада их беше преко 340), храм ће бити обogaћен моштима Светог Јована Шангајског, Оптинских старца и других светитеља, изграђен конак... Ту су и сталне праве очинске исповести, јер је отац Дејан у храму свакодневно (његови блиски сарадници избројаше једном 1300 дана узастопних долазака – и по киши и лапавици, и мразу и припеци, па одусташе од даљег бројања...).

пропотојереј–сѡаврофор
Дејан Дејановић

Био је пастирски близак са свима својим „Кампсађанима“, увек спреман да пружи и духовну и материјалну помоћ. Награђен је још за живота узвратном љубављу парохијана, радошћу слоге у породицама својих синова, дочекавши не само четворо унучади већ и да као библијски Симеон изговори „Њиње отпушћајеш...“ узевши у руке праунука Лазара.

То што се захваљујући њему десило у Храму Светог Трифуна свакако је **чудо!**

О томе сведочи поређење два податка: Божић 1945. године, служи прота Атанасије Спасић. За певницом је Фемка Тошковић, у олтару њен син Петар, на радном месту продавац свећа – и

нико више! Божић 2016. године, прота Дејан служи своју последњу овоземаљску Литургију у саслужењу петоро свештенослужитеља и ђакона, причешћује се преко 70-оро деце и преко 100 парохијана.

Сигурни смо да је после 40 дана митарства протопрезвитер отац Дејан чуо Божански глас: „Пастору добри... слуго добри и верни у малом си био веран над многима ћу те поставити. Уђи у радост Господа свог!“ Амин.

*Аутор овог текста је 72 године неговao
пријатељство са блажене успомене
прошом Дејаном Дејановићем
(напомена редакције)*

Родољуб С. Кубат

Траговима писма 2, Стари Савез, Рецепција и контексти

Београд : Универзитет у Београду,
Православни богословски факултет,
Библијски институт, 2015

(Нови Сад : Артпринт)

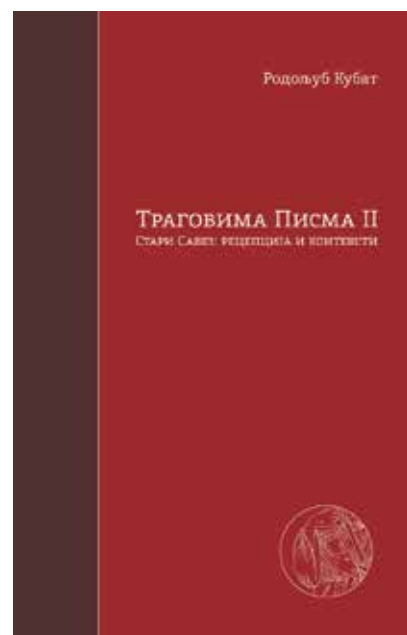
319 стр. ; 22 cm

ISBN 978-86-7405-163-4

Међу бројним публикацијама Православног богословског факултета, појавила се и публикација *Траговима писма 2, Стари Савез, Рецепција и контексти*, професора на катедри за Свето Писмо Старог Завета, доктора Родољуба С. Кубата у издању недавно отвореног Библијског института ПБФ Универзитета у Београду. *Траговима Писма 2* представља други део опуса и логичан наставак претходног дела *Траговима Писма 1, Теологија и Херменеутика*, који по речима аутора представља „научно-теолошке огледе из страосавезне теологије и херменеутике, осмишљене и пажљиво уклопљене у херменеутички оквир“. Све ово, као што аутор у предговору првог дела наводи, требало је да послужи као „платформа за нека даља теолошка истраживања“ (15). И овога пута, у сличном маниру, служећи се својеврсним мозаичким приступом, аутор истражује путеве и начине рецепције Писма, испитујући, приликом тога, на који начин су се и у коликој мери контексти одражавали на тај феномен.

Књига је садржајно подељена на три основне целине: у првом делу (17–86), који се односи на проблем Септуагинте, предста-

вљен је кратак историјски пресек (18–21) и настанак превода (22–32), значајније научне хипотезе (33–37) и савремена схватања (37–47), одлике превода (47–57), затим, рецензије (57–70) и коначно, значај Септуагинте (70–86). По речима аутора, циљ овог дела, који осим што приказује токове који су довели до настанка превода, указује да „Септуагинта није тек превод, како се уобичајено сматра, већ се ради о коначној хришћанској верзији Старог Савеза у текстолошком и теолошком смислу. Истовремено, Септуагинта представља, ако се због своје особености изузму таргуми, прву рецепцију строизраилских светих списа“ (14). У наставку, у дугом делу, аутор се труди да прикаже путеве и начине рецепције, испитујући најпре видове јелинске (87–127), а касније и библијске алегорезе (130–157), како у позном јудаизму (132–157), тако и алегорезу Новог Савеза (157–160), постапостолског периода (160–165), у времену пре и после Оригена (187–192). Циљ овог дела, по речима аутора, био је да се „крз методолошки и епистемиолошки приступ испрати феномен тумачења Писма у различитим животним околностима“ (14). Коначно, трећи део, посвећен је примењеној контекстуалној егзегези којом су обухваћени предхришћанска, новосавезна и ранохришћанска рецепција (208–232), као и рецепција Књиге пророка Јоне код Јефрема Сиријског (232–248), Јована Златоустог (248–256) и Кирила Јерусалимског (256–262) те егзегетски коментари на исто Теодора Мопсуестијског (263–279), Теодорита Кирског (279–285), затим Кирила Александријског (285–294), и на крају, Јеронима (294–306). Двојаки циљ овог дела огледа се најпре у разоткривању потенцијалних тумачења једног текста приликом сусрета са читаоцем, а потом, и у богатству и креативности светоотачке егзегезе.

Као и предходни део, *Траговима Писма 2*, производ је вишегодишњих истраживања и промишљања на ову тему. Узимајући у обзир комплексност задате проблематике, као и тешкоће које произилазе из покушаја да се проблему приступи из више углова, импресионира зрелост аутора који вешто комбинује научно-истраживачки приступ и резултате са очигледно развијеним теолошко-ерминеутичким начином размишљања. Књига, између осталог, обилује мноштвом података али и дубоком рефлексijом која доводи у смислене везе различите секвенце које писац, затим, повезује у заједнички контекст. Почетна тачка за сваку теолошку мисао свакако је Септуагинта којој не случајно, посвећује доста пажње. Савремена научна достигнућа, укључујући и рукописе откривене у пећинама Кумрана, утицала су да се одбаце раније теолошке традиције на основу којих је превод Седамдесеторице посматран као искварени текст. Међутим, то није довољно. Потребна је, како аутор наглашава, промена текстолошке научне парадигме која би допринела увиђању богословске важности Септуагинте. Ово би временом, служећи се речима

аутора, „допринело и превођењу Септуагинте на српски језик“ (84). Из тог разлога и ова публикација може бити схваћена као позив да се најпре преиспита и актуелизује, а затим, осмисли и реализује светописамска порука у контексту нашег и будућег времена.

Љиљана Јовановић

Ана Дудаш

Светлице

Пожаревац : Ситограф РМ :
Нова реч плус, 2016

(Пожаревац : Ситограф РМ)

57 стр. ; 20 cm

ISBN 978-86-6419-011-4

У духовном светлоречју

Биће ускоро шест деценија од како Ана Дудаш из Малог Црнића (мада је као Словакиња, са својим православљем, рођена у чувеној Ковачици) озарује духовном позлатом песничку реч.

У најновијој збирци *Светлице*, с непуних тридесетак песама, у химничном вазнесењу прострујала је кроз њено биће светост.

Ана Дудаш у свом поетском поступку није склона ни асоцијацијама ни метафорама – она овде говори духовним језиком, непосредношћу која је блиска самом духовном кодексу, речју која се из песничког творства претаче у јеванђелски симбол. За такво зрење требало је уложити не само један живот, већ у дубоком српском залеђу једног малог села, велико мисионарство и посвећеност којом њена поезија и такав живот имају знак једнакости.

Није Ана Дудаш у својим *Светлицама* без личног крика који је

део упитаности њеног *шћасѿва*, пред оним општедруштвеним који је одраз нашег *шћасѿва*. Између тих антиподних тренутака налази се њено хришћанско биће разапињано у оној тангенти која на једној страни има у својој молитви пред Богом једну отеловљену стварност и другу стварност – „да нас избави од злога“. Зато она вапи над огреховљеним светом где „азбукује“ песничком проповеди како доликује песникињи ове стишке мисионарке:

*У мислима с Бојом бодрена
блавоверјем наџраћена
биџишем на ђрани дрвѣѣ
ја, оџроздани цвѣѣ
кроз сванућа ојачан
несломљен
да неуморно азбукујем.*

Иако збирка садржи три цикличне целине, песме ове збирке су заправо јединствен слатко који се јеванђелским надахнућем улива у свећу којом је поетеса горела светлицама своје хришћанске душе.

Као тихо појање у каквом литургијском брују, претачу се песме попут оне *У храму Пресвѣѣ Бѣтородице, Бѣтојављѣнска ноћ, Молиѣѣ, У окриљу Творца, На бдењу* итд.

Уз значајна имена српских поетеса (поменимо Десанку Мак-

симовић, Дару Јеврић и Дару Вучинић, Љубицу Милетић или најмлађу, Славицу Јовановић...), Ана Дудаш је сачинила књигу јединствене духовне целине јер је у свом надахнућу имала исто исходиште и исто ушће.

Љубиша Ђигић

Нови број часописа
Православни мисионар
(март-април
2016. г., бр. 348)

Тема броја:
**Десет Божијих
заповести**

ISSN 0555-0122

64 стр. ; 23 cm

Половином марта 2016. године из штампе је изашао нови број часописа *Православни мисионар* (свеска 2 за 2016. г., бр. 348), са темом броја „Десет Божијих заповести“.

Часопис се може купити у храмовима Српске Православне Цркве, а о начину претплате можете се информисати преко адресе pretplata@spc.rs или на телефон +381 (0)11 3025 113.

М. Пејровић

БЕОГРАД

XVII Међународна смотра археолошког филма

Народни музеј у Београду са Југословенском кинотеком, а у сарадњи са амбасадама Републике Кипар, Републике Турске, Краљевине Белгије, Гете институтом, Италијанским институтом за културу, Институтом Сервантес, Хеленским фондом за културу, Културним центром Исламске Републике Иран и ауторима из Црне Горе и Србије организује XVII Међународну смотру археолошког филма, која ће бити одржана од 31. марта до 7. априла 2016. у дворани Југословенске кинотеке.

Смотру ће свечано отворити Бојана Борић Брешковић, директор Народного музеја у Београду, Константинос Елиадес, амбасадор Републике Кипар, и Иван Тасовац, министар културе и информисања у Влади Републике Србије.

XVII Међународна смотра археолошког филма организује се под покровитељством Министарства културе и информисања републике Србије.

Народни музеј редовни је домаћин ове смотре од 1998. године, када је у сарадњи са организаторима Фестивала у Роверету, часописом *Archeologia Viva* и Италијанским институтом за културу у Београду, код нас први пут организована оваква манифестација. Смотра нема такмичарски карактер и од самог почетка је замишљена као ревија нових остварења у продукцији документарног филма. На овај начин културна јавност има прилике да се упозна са најновијим филмским остварењима из области археологије и сродних научних дисциплина.

Ове године биће приказано 20 филмова из 10 земаља – Кипра (1), Италије (5), Ирана (2), Немачке (3), Белгије

(1), Шпаније (3), Грчке (1), Турске (1), Црне Горе (1) и Србије (2). Изабрани филмови одликују се високим научним квалитетом, али и атрактивним приступом културној баштини, те тако омогућавају не само стручњацима него и свима онима које привлаче старе цивилизације да се упознају са значајним и драгоценим светским споменицима. То су углавном новости и репортаже, али и образовни филмови који представљају важна открића, изузетна достигнућа прошлости из различитих цивилизацијских периода.

Програм смотре доступан је на вебсајту Народного музеја. Пројекције ће се одржавати сваког дана са почетком у 19 часова у Југословенској кинотеци, Узун Миркова 1. Улазнице за пројекције се могу купити на билетарници Југословенске кинотеке, од дана отварања смотре, сваким даном од 17 часова по цени од 200 динара.

Извор: Народни музеј

У НИКШИЋУ

Туђа земља калауза нема

У Црквено-народном дому Св. Василија Острошког у Никшићу 1. марта 2016. године одржана је промоција књиге *Туђа земља калауза нема* познатог новинара и публицисте Буда Симоновића. Књига је настала трагом славне епске песме Радована Бећировића Требјешког о погибији краља Александра Карађорђевића у Марсеју 1934. године. Издавачи су Издавачка кућа „Обод“ са Цетиња и „Штампар Макарије“ из Београда.

Сабрање је, поздрављајући бројну публику, међу којима потомке и чланове породице Радована Бећировића Требјешког, благословио протојереј-ставрофор Драган Крушић. О књизи су говорили песник Будо Новосел, др Будимир Алексић, песник Божо Ђурановић и аутор. Програм, који је водио публициста Милан Стојовић, употпунили су гуслари: Славко Горановић, Рајко Жижич и Раде Радовић.

Извор: Епархија будимљанско-никшићка

У ТЕСЛИЋУ

Светосимеоновска академија

У суботу, 5. марта 2016. године, у сали СПКД „Просвјета“ у Теслићу

одржана је Светосимеоновска академија којом је отпочело обележавања 700. годишњице упокојења Светог краља Драгутина. Ова духовна свечаност је одржана по благослову Епископа зворничко-тузланског Хризостома.

У оквиру академије се теслићкој публици представио глумац-аматер Милош Милићевић монодрамом *Драгутинова исповест*, у којој је дочарао унутрашњу борбу и подвиг Светог краља Драгутина – Монаха Теоктиста. Хор СЦПД „Богољубље“ из Добоја отпевао је низ литургијских песама, а посебну пажњу публике привукла је духовна песма посвећена краљу Драгину, аутора свештеника Мирослава Живковића, коју је хор за ову прилику посебно припремио.

Директор РЈ Добој Озренко Пољашевић, у име предузећа „Поште Српске“, представио је јавности пригодну поштанску маркицу са ликом Светог краља Драгутина и блокове табака са пригодним поштанским маркама уручио протојереју-ставрофору Миладину Вуковићу, архијерејском намеснику теслићком, и представницима Народне библиотеке „Данило Киш“ из Теслића и СПКД „Просвјета“ – Теслић.

Извор: Епархија зворничко-тузланска

У ТРЕБИЊУ

Концерт духовне музике

У Саборном храму Светог Преображења Господњег у Требињу, у недељу 6. марта, одржан је концерт духовне музике. Наступали су Хор Светог Јевстатија Превлачког из Будве и Хор Светог Василија Тврдошког и Острошког из Требиња, под диригентским палицама гђе Данијеле Николић и гђе Стојанке Гудељ. Ова два хора већ дужи низ година сарађују и посећују једни друге. Требињској публици су се представили певајући композиције Борт-

њанског, Дворецког, Рахмањинова, Чајковског, Мокрањца и других.

Извор: Епархија захумско-херцеговачка

У КРАГУЈЕВЦУ

Агапе – Антологија 2

У препуној сали Епархијског центра у Крагујевцу 10. марта 2016. године одржана је промоција књиге *Агапе – Антологија 2*. На овој својеврсној духовној трпези љубави представљен је плод деценијског рада на неговању културе дијалога Александра Гајшека, аутора познате телевизијске емисије *Агапе*.

Емисија телевизије Студио Б *Агапе* покренута је у октобру 2005. године ексклузивним интервјуом с Патријархом Павлом, а потом је настављена са сталним гостом, академиком Владетом Јеротићем. Глобална тема емисије била је „Савремено друштво и религија“, а подтеме су биле смицао, вера, брак, породица, васпитање, медији, љубав, наркоманија, самоубиство, вера и болест, вера и нација, жена и мушкарац, снови, живот и смрт, магија и мистика, стваралаштво... После десет година емитовања емисија је наставила постојање и у новом облику – наиме, до сада су издате у форми књиге две антологије разговора са учесницима.

О књизи *Агапе – Антологија 2* најпре је говорио Владимир Јовановић, уредник књиге. Он је у најкраћем говорио о свих дванаест разговора који чине ову књигу. То су разговори са Владетом Јеротићем, Радованом Биговићем, Владиком Порфиријем, Рамбом Амадеусом, Јованом Ђириловим, Сањом Домазет, Зораном Миливојевићем, Рашом Поповим, Тимотијем Цоном Бајфордом, Светомиром Бојанином, Лазаром Трифуновићем, Дином Чолић Анђелковић, Бојаном Јовановићем, Дејаном Рајковићем.

МИНХЕН

Основно о јудејству

Ко је заправо Јеврејин? Од тог почетног питања биће разапет широки лук о представи Бога у јудејству и његовим светим списима, јудејском животу у свакодневици, његовој историји и његовом односу према хришћанству и исламу.

Из компетентног извора читалац може сазнати шта је то Тора, Халаха, Талмуд, молитва, Шабат или како гласе јеврејски прописи о припреми хране и одевању. Шта означавају појмови дијаспора, месијанизам или Кабала? Аутори разматрају и питања прогона Јевреја за време „Трећег рајха“, Шоу (холокауст), ционизам, оснивања државе Израел, све до савременог живота Јевреја у Немачкој.

Basiswissen Judentum је разумљиво написани компендијум о јеврејској религији за наше време. Он уводи у историју јудејства, објашњава трајне поруке, описује и тумачи празнике и обичаје и објашњава шта значи данас живети као Јеврејин.

Ова књига је написана у либералној перспективи која се ослања на традицију немачког јудејства, пратећи живот савремених Јевреја у Немачкој. Аутори овог компендијума-уџбеника су рабини Валтер Гомолка и Хартмут Бонхоф са Абрахам-Гајгер колеџа, студијског центра за припрему рабина, као и рабин Андреас Нахама, који је и приређивач новог либералног јудејског молитвеника.

Basiswissen Judentum јесте приручник написан из вишестране перспективе и као такав препоручен је од Опште конференције рабина при Централном савету Јевреја у Немачкој, као и од семинара за будуће рабине Абрахам-Гајгер колеџа у Потсдаму.

Прошођакон Зоран Андрић

Након уредника књиге, присутнима се обратио и проф. др Жарко Требјешанин. Он је говорио о вредносним аспектима и културолошком феномену емисије *Агапе*, нарочито о њеном значају за унапређење културе дијалога и афирмацију духовних, хришћанских тема на јавној медијској сцени Србије. Такође је истакао и велики значај саме личности аутора Александра Гајшека за огроман успех ове емисије.

Последњи се публици обратио и Александар Гајшек, аутор емисије и књиге, који је захвалио свима који су дошли на промоцију и поделио своја драгоцену искуства у десетогодишњем вођењу ове емисије. У препуној сали он се посебно обратио најмлађим посетиоцима ове промоције, студентима Филолошког факултета и ученицима Медицинске и Прве крагујевачке гимназије. Њима је упутио речи подршке

на њиховом путу сазревања и пожелели да у хришћанској духовности пронађу надахнуће за лични напредак и успех. Навео је примере из младости на свом путу откривања Бога и самог себе, и истакао значај познанства са академиком Владетом Јеротићем и отпочињања рада на емисији *Агапе*.

Завршавајући своје излагање аутор је позвао присутне да постављају питања, након чега је уследила жива дискусија са посетиоцима чиме је ова промоција прерасла у својеврсну трибину.

На крају се, у име братства Саборне цркве, свештеник Зоран Врбашки захвалио гостима и свим посетиоцима ове промоције и најавио да ће се у оквиру програма овогодишњих VII Госпојинских свечаности у Крагујевцу уживо пред публиком снимати емисија *Агапе* у форми округлог стола.

Извор: Епархија шумадијска

ЕТИОПИЈА

Опасна суша

Због климатског феномена званог El Niño, више од 10 милиона људи би, без непосредне помоћи, већ у априлу у Етиопији могли остати без хране. На ову чињеницу је упозорила хуманитарна организације CARE. Сада је и влада Етиопије упутила међународној заједници апел за помоћ. Највише су угрожена деца и жене, и њима је на првом месту неопходна помоћ. Етиопијској влади је пошло за руком да у последње три године видно побољша сигурност прехранбеног снабдевања. Али те мере нису довољне пред овогодишњом оштром сушом. Организација CARE је до сада подржала око 1,1 милион погођених људи у шест земаља света.

Етиопија је по густини настањености друга земља у Африци и једна од најсиромашнијих у свету. Више од 400.000 деце пати од неухрањености.

Ова екстремна суша преображава читаве области Етиопије у пустињу, што проузрокује племенске борбе за приступ преосталим изворима воде за људе и стоку, док летина, у све широј пустињи, пропада. Од 100 милиона становника целе Етиопије, око 2 милиона у овом часу нема приступ питкој води, а за више од 10 милиона људи је хитно потребна помоћ да би преживели будући да немају воде, ни производе за сетву и гајење стоке.

Пријерио о. З. Андрић

ЈЕРУСАЛИМ

Оскрнављен манастир Св. Јована Крститеља

У недељу, 13. марта 2016, манастир Св. Јована Претече и Крститеља, на западној обали реке Јордана, био је

АУСТРИЈА

Сваких пет минута један хришћанин бива убијен

Због своје вере сваких пет минута један хришћанин бива убијен. Широм света прогоњено је око 100 милиона хришћана. На ове драматичне чињенице је упозорио Елмар Кун, генерални секретар организације Хришћанска међународна солидарност (Christian Solidarity International – CSI) у Аустрији. У овом тренутку је број прогоњених хришћана највећи у историји, истиче Кун у интервјуу датом бечком црквеном листу *Der Sonntag*.

Ниједна религија није у тој мери прогоњена као што је то случај са хришћанством, „чему је, нажалост, фундаментализам исламског света веома допринео“. У готово свим исламским земљама Блиског истока, Азије, Африке хришћани су грађани другог реда, изложени самовољи локалних владара или угрожавани и прогоњени од разјарене светине, вели Кун. Он наводи и позитивне примере неких исламских земаља као што су Тунис, Мароко, Јордан, Оман и Уједињени Арапски Емирати. Такође и „галомирајући секуларизам“ у индустријским земљама, сходно генералном секретару CSI-а, веома отежава живот хришћана.

На питање зашто прогон хришћана у Европи уопште није тема, Кун каже дословно: „Зато што смо ми несигурни у нашој вери.“ Јавна осуда прогона хришћана претпоставља хришћанску припадност, вели Кун и додаје: „Заправо би шест милиона Аустријанаца требало да гласно протестује када хришћани бивају прогањани и убијани због своје вере. Муслимани устају на буну када су муслимани дискриминисани. А хришћани?“

Како политика, тако и грађани појединци могу допринети смањењу прогона хришћана, вели генерални секретар CSI-а: „На ширем плану би Европа могла да почне да контролише продају оружја Сирији и прање новца. То би већ увелико помогло.“ Европа би требало са више одважности да настоји на интеграцији муслимана. На ужем плану би свака црквена заједница (парохија) могла да пружи пример интеграције: „Унутар наших црквених заједница можемо ступати у дијалог и контакт са исламским породицама. Али пре него што почнемо, морамо бити убеђени у сопствену веру и бити обавештени. Малокрвни хуманизам без религиозног убеђења неће бити, као што ме искуство учи, озбиљно прихваћен од верујућих муслимана.“

Извор: *Катхирес* (превод: Ђирођако Зоран Андрић)

жртва вандалског напада. Протеклих неколико година, након што је добила специјалну дозволу од израелске војске, о овом манастиру стара се Јерусалимска Патријаршија, која га је обновила после оштећења у шестодневном рату 1967. године.

У понедељак, 14. марта 2016, надзорници конзерваторских радова открили су да је улазна капија у манастир разваљена, да је манастир похаран, да су у просторијама на првом спрату изнад цркве исписани slogani; такође, упропашћен је компјутер који је садржао сву архиву о дотадашњим радовима, учињена је штета на унутрашњим зидовима простори-

ја, покрадени су алат, два генератора и друге ствари...

Јерусалимска Патријаршија је сме-ста обавестила израелско Министарство за верска питања, израелску војску и полицију из јерихонске области, који су изашли на лице места и установили штету, а у присуству Архимандрита Хризостома, игумана манастира Аве Герасима и настојатеља манастира Св. Јована Крститеља.

Извор: *ОСР* (превод: Инфо-служба СПЦ)

БУГАРСКА

Обнова базилике

Бугарска влада је издвојила укупно 335.000 евра за Министарство култу-

ВАТИКАН

Број католика расте брже него прираст светског становништва

Број католика у свету расте брже него што расте прираст становништва у свету, показују најновији статистички подаци објављени у Ватикану. Између 2005. и 2014. г. број католика је порастао за 14,1 процената – са 1,115 милијарде на 1,272 милијарду. У истом временском раздобљу светско становништво је порасло за 10,8 процената. У односу на становништво у свету током ових последњих година проценат римокатолика је порастао са 17,3 на 17,8. Овај динамични пораст католичких верника Ватикан приписује Африци.

Број католичких свештеника је, према истим подацима, углавном остао стабилан. У свету их је 2014. г. било 415.792, док је само претходне године било њих 415.348. Јасно се запажа њихов смањен број у Европи, где их је 2014. г. било за 8 процената мање него у 2005. години: у Океанији њихов број је смањен за 1,7 процената.

Почев од 2011. г. умањено је интересовање за свештеничку службу, осим у Африци, на свим континентима, нарочито у Европи, где је број свештеника између 2005. и 2014. г. смањен за 17,5 процената.

Наставља се и смањење броја монахиња. Према подацима за 2014. годину било их је у свету 682.729, што је за око 10 процената мање него само пре девет година. Па и број нерукоположених монаха – рукоположени монаси су наведени под „свештеницима“ – смањен је и 2014. г. било их је 54.559.

Међутим, према ватиканским подацима, порастао је број сталних ђакона, па је између 2005. и 2014. увећан за 33,5 процената, са 33.000 на 45.000. Ово се запажа посебно у Европи и Америци и сматра се да је „од великог значаја“.

Извор: Каширес (превео протођакон Радомир Ракић)

Базилика Св. Петра у Риму

хеолошких споменика у Плиски и Великом Преславу, још једној раносредњовековној бугарској престоници, не само за изградњу железнице, већ и за подизање касарни и цамија.

Извор: сцц.срб

ХАМБУРГ

Епископски савет Православних Цркава

Од 4. до 6. марта 2016. године у Хамбургу је одржано пролећно редовно заседање Православног Епископског Савета у Немачкој. Радна седница одржана је у просторијама Српске православне црквене општине Хамбург, уз топло гостопримство домаћина Епископа франкфуртског и све Немачке Сергија, надлежних свештеника и парохијана. После чина призива Светог Духа у Храму Светог Архангела Михаила, епископи су приступили радној седници која је на дневном реду имала добијање права Православне Антиохијске Митрополије у Немачкој, питање православних избеглица са Блиског истока и њихов тежак положај у избегличким камповима, као и друге актуелне теме и проблеме са којима се Православна Црква у Немачкој суочава.

Скупу је присуствовала већина православних епископа из Немачке, што показује једно живо јединство Православне Цркве и шаље гласну поруку немачкој јавности која је склона представљању Православних Цркава као потпуно засебних верских заједница.

У Недељу месопусну, Светом Литургијом у грчком Храму Светог Николаја Мирликијског Чудотворца у Хамбургу, начелствовао је Митрополит Августинос (Васељенска Патријаршија) уз саслужење Архиепископа Марка (Московска Патријаршија), Епископа Сергија (Српска Патријаршија), Митрополита Лазара (Грузијска Патријаршија) и Епископа Агапита (Московска Патријаршија). После Свете Литургије верницима су се пригодним речима обратили сви епископи.

Следеће заседање Епископске конференције заказано је на јесен у Берлину.

Извор: Епархија франкфуртска и све Немачке

ре ради завршетка археолошке обнове велике базилике из 9. века у престоници Првог бугарског царства (632/680–1018. г.) – Плиски.

Обнову велике базилике у Плиски, која је била највећа црква у Европи до 16. века, започео је бугарски Народни историјски музеј у новембру 2015. године.

Народни историјски музеј је недавно изјавио да планира да заврши обнову, која је финансирана новцима владе и приватним донацијама, и то до 2. маја 2016. године, када је дан Св. кнеза (краља) Бориса I Михајла (вл. 852–889; 893. г.) који је претворио Пр-

во бугарско царство у хришћанску државу 864–865. године.

Предвиђена средства која је бугарска влада издвојила биће искоришћена за обнову средишњег дела велике базилике, према речима директора Народног историјског музеја Божицара Димитрова. Димитров је поменуо да реставратори користе методу која се зове „анестилосис“, употребљавајући при обнови преостале оригиналне материјале са велике базилике.

Велику базилику у Плиски, првој престоници Првог бугарског цара (632/680–1018) јужно од Дунава, уништили су отомански Турци крајем 14. века, а део њених рушевина остао је до 1860. године када је Османско царство изградило своју прву железницу која је повезивала бугарске градове Варну на Црном мору и Русе на Дунаву. Османлијске власти су користиле грађевински материјал са базилике и других величанствених бугарских ар-

КЛАДОВО

Обновљена црква у Манастирици

Епископ тимочки Иларион началствовао је Светом Архијерејском Литургијом 6. марта 2016, у обновљеном Храму Свете Тројице у манастиру Манастирици код Кладова, уз саслужење протосинђела Захарија (Митића), сабрата манастира Буково, свештеника кладовског, неготинског и борског намесништва и јерођакона Илије (Јовановића). Пре почетка Свете Литургије Владика Иларион је обавио чин малог освећења храма.

Обнављање литургијског живота ове светиње радосно су својим доласком поздравили многобројни верници из Кладова и околине, који су са вером и молитвом учествовали први пут након више деценија на Светој Евхаристији у манастирској цркви. У обнови храма су својим прилозима и радом помогли многи житељи овога краја, и уз велики труд новог пароха јереја Богдана Томића од јануара ове године у храму се обављају редовна богослужења. Након Литургије одржан је културно-уметнички програм који су припремила деца која похађају основну школу у селу Манастирица. Манастир је по предању подигао у 14. веку Свети Никодим Тисмански (рођак Светог кнеза Лазара) који је једно време боравио у овим крајевима. Сећање на богату историју Манастирице и њеног значаја за овај крај, обнавља се упоредо са радом на њеном потпуном реновирању, враћањем старог сјаја Цркви Свете Тројице и манастирског конака.

Извор: Епархија тимочка

У МЕДНОЈ

Владичанска посета

Епископ бањалучки Јефрем посетио је 9. марта 2016. манастир Медну. Испред храма Преподобномуче-

СМИСАО ВЕЛИКОГ ПОСТА

Припрема за прослављање Нове Пасхе

„Чекасмо, и наша се очекивања испунише“ — писао је српски Епископ Николај Охридски, описујући васкршњу службу у Јерусалиму. „Када је патријарх отпојао Христос васкрсе, са наших душа спало је тешко бреме. Осећали смо се као да смо и ми васкрсли из мртвих. Одједном је, са свих страна, одјекнуо исти узвик, као хука великих вода: Христос васкрсе — певали су Грци, Руси, Арапи, Срби, Копти, Јермени и Етиопљани, један за другим, свако на свом сопственом језику и својом сопственом мелодијом... Изашавши са службе у зору, све смо почели да посматрамо у светлости славе Христовог Васкрсења, и све нам је изгледало другачије него јуче, све је изгледало боље, изражајније, славније. Само у светлости Васкрсења живот задобија смисао.“ Ово осећање васкрсне радости, које је тако живо описао Епископ Николај, представља темељ богослужења Православне Цркве — то је једна и једина основа нашег хришћанског живота и наде. „Чекасмо“ — каже Епископ Николај — „и наша се очекивања испунише.“ Без тог ишчекивања, без ове ревносне припреме, изгубило би се дубље значење празновања Васкрса.

Припремни период

Пре празника Васкрса, траје дуг припремни период покајања и поста који, према садашњој православној пракси, укључује преко десет седмица. Најпре долазе 22 дана (четири узастопне недеље) претходних припрема, а затим шест седмица или четрдесет дана Великог или Васкршњег поста, за чим следи Велика или Светла седмица. Доводећи у равнотежу седам недеља Великог поста и Светлу седмицу, после Васкрса следи одговарајући период од педесет дана благодарења, који се закључује Педесетницом.

Мајки Марија и Епископ Калист Београдски

Интегрални текст је објављен на адреси: mitropolija-zagrebacka.org

ника медљанских Серафима, Авакума и Мардарија Владика Јефрема дочекали су Епископ бихаћко-петровачки Атанасије, парох медљански протојереј-ставрофор Никола Пено, министар финансија Републике Српске др Зоран Тегелтија, начелница Мркоњић Града Дивна Аничкић и велики добротвор манастира Медне Јован Тодоровић.

После молитве у храму, епископи и гости су разгледали велелепни конак манастира чија је изградња у то-

ку. Опростивши се од манастира, Владика Јефрем је посетио и парохиски Храм Рођења Пресвете Богородице у Медној, који се налази у равници у селу испод манастира, а изнад чијих улазних врата стоји плоча са натписом: Осветио Владика бањалучки Јефрем 1988. године.

Извор: Епархија бихаћко-петровачка

У ОХРИДУ

Тенденциозно суђење

Дана 11. марта 2016, постојала је могућност да се одржи друго рочиште поновљеног судског поступка против Архиепископа охридског Јована, П. Г. епископа: брегалничког Марка и стобијског Давида, свештенства, монаштва и припадника Православне Охридске Архиепископије.

Судија је констатовао да, и поред многобројних покушаја, није било мо-

гуће пронаћи сведока који је на прошлом рочишту, по предлогу јавног тужиоца, био одређен да се позове као сведок. Лажни сведок, на основу ког је суд засновао своју претходну пресуду, одједном постаје недоступан суду. Судија је заказао да се наредно рочиште одржи тек крајем априла ове године. Иако је наплаћена казна и одузета су буквално сва средства са рачуна Удружења за заштиту и унапређења верских слобода „Анастасија“, тако да је рачун сада сасвим празан, судија је одбио да га одблокира, чиме је бесправно спречио нормално функционисање рачуна „Анастасија“, који је, пак, јединствени рачун преко ког може да функционише Православна Охридска Архиепископија.

Прво рочиште овог обновљеног суђења било је заказано за месец јул, претходне године, а данас, после девет месеци, судија је само покушао да по други пут одржи суђење. Индикативна је и чињеница да судија заказује судска рочишта у временским интервалима од два месеца, чиме тенденциозно и до бескраја одуговлачи овај политички монтирани, државни прогон на верској основи против канонске Цркве, Православне Охридске Архиепископије.

Извор: Православна Охридска Архиепископија

У ДОБОЈУ

Сједница Саборског одбора СПЦ

На позив Епископа зворничко-тузланског Хризостома, председника Саборског одбора Српске Православне Цркве за изучавање злочина и геноцида над српским народом у БиХ у рату од 1991—1995. године, у Добоју је 11. марта 2016, одржана Трећа сједница овог Одбора. Сједница је одржана у Владичанском двору у Добоју, а истој су присуствовали представници свих пет епархија Српске Православне Цркве у Босни и Херцеговини.

У обраћању члановима Одбора, Владика Хризостом је апеловао на све чланове да са својим сарадницима по епархијама убрзају рад на прикупљању свих података по систему: парохија, намјесништво и епархија, и истакао: „Поучени искуством жртава

Јасеновца и других стратишта из Другог свјетског рата о којима се данас воде неаргументована оспоравања, наша је обавеза да историји и човјечанству предочимо истину о страдању наших вјерника, наших чланова Цркве и нашег народа. Наш је циљ не заборавити ниједну жртву већ све пописати и све документовати. Исто тако треба да истражимо и духовни геноцид над нашим светињама – црквама, манастирима...

У НИКШИЋУ

Центар Св. Нектарија Егинског

У организацији Епархије будимљанско-никшићке и Одбора за изградњу црквеног спортско-омладинског центра Светог Нектарија Егинског 12. марта 2015, у Парохијском дому у Никшићу одржано је добротворно вече за откуп земљишта и почетак радова на овом центру. Сабрање, поводом прикупљања средстава за почетак радова на будућем центру Светог Нектарија Егинског у Никшићу, којем је присуствовао велики број људи добре воље, не само из Никшића, благословио је Епископ будимљанско-никшићки Јоаникије. Изградња оваквог центра, сматра Владика, поспјешити ће духовно заједништво, а осим спортских и културних садржаја, који ће бити на располагању житељима Никшића, центар ће добити и своју литургијску димензију, јер ће бити заснован на духовним вриједностима, на окупљању око чаше Господње. „Када се таква заједница створи онда оно што из ње проистекне, у доброј намјери и са циљем да се угоди Богу, све је то благословено, честито и донијеће свима добро радост и велики благослов“ – рекао је Његово Преосвештенство и додао – „Надам се да ће, уз помоћ Бо-

Споменик познат под именом Српски крст. У позадини се види италијанска капела.

НАЈАВА

Идуће недеље (3. априла 2016, у 15 часова) Српска Православна Црква позива на свечаност полагања камена темеља за Српску капелу на Војничком гробљу у аустријском Маутхаузену, 20 километара источно од Линца. Реч је о исправљању историјске неправде заборава која прати судбину српских заробљеника у ратним годинама 1914–18. године.

га, Светог Василија Острошког и Светог Нектарија Егинског, ово племени-то дјело убрзо и да се оствари, а нови садржаји ће, у много чему, освјетити живот Црквене општине никшићке и града Никшића.“

Након пригодног програма, у којем је наступио хор Преподобне мати Ангелине и оперска пјевачица Тијана Блечић, протојереј Слободан Јокић је захвалио свима што су се одазвали позиву да присуствују овој добротворној вечери и учествују у благословеном дјелу изградње центра са параклисом Светог Нектарија Егинског у Никшићу. Ова идеја је почела да се реализује уз помоћ Митрополита црногорско-приморског Амфилохија, уз његов благослов, заједно са иконом Светог Нектарија Егинског и значајним новчаним прилогом који су донијели свештеници подгоричког Саборног храма, као и протојереј-ставрофор Борис Брајовић, Ранко Кувелић и Владо Вучетић из Лондона.

„Овом приликом скупљено је око 20 хиљада евра, а многи људи добре воље обећали су помоћ у раду, материјалу, знању, умијећу. Врло брзо ће бити освештани темељи и почети градња овог центра“, рекао је прота Слободан.

Извор: Епархија будимљанско-никшићка

У ФЕКЛАБРУКУ

Богослужење у новооснованој парохији

Епископ аустријско-швајцарски Андреј началствовао је у Недељу сиропусну, 13. марта 2016, Светом Архијерејском Литургијом у Феклабруку (богослужбено место парохије из Браунауа).

Света Евхаристија је служена у женском манастирском комплексу франевачког реда, где је добротом настојатељице манастира, сестре Ангелике, уступљена црква за повремени богослужења нашој новооснованој парохији. Светој Литургији је присуствовао католички бискуп из Линца Манфред Шојер.

Епископу Андреју су саслуживали архијерејски намесник за Севериоисточну Аустрију протојереј Ненад Михајловић из Беча, надлежни парох јереј Никола Пантић, као и епископски секретар ђакон Филип Милуновић из Беча.

Овом приликом је из Беча допутовао хор бечке Црквене општине под диригентском палицом госпођице Бисерке Васић, који је током Литургије одговарао. Пред пуном црквом је служена Света Архијерејска Литургија, на којој је Епископ након прочитаног одељка из Светог Јеванђеља одржао надахнуту беседу, протумачивши и објаснивши стихове из Матејевог Јеванђеља. Након отпуста присутнима се обратио и бискуп Шојер, изразивши радост и задовољство што наша парохија држи своја богослужења у манастирској цркви.

Преосвећени Владика Андреј је потом одржао сестринству манастира и осталим присутнима надахнуто предавање о богослужбеном животу у Православној Цркви, поткрепивши своје речи припремљеним слајдовима о преносу моштију Преподобног аве

Јустина Ђелијског. На крају предавања Епископ је показао и слајдове о новодобијеном храму у Бечу.

Извор: Епархија аустријско-швајцарска

У НОВОМ САДУ

Вечерње праштања

У Недељу сиропусну, 13. марта 2016, у Саборном храму Светог Великомученика Георгија у Новом Саду служено је вечерње богослужење са малим повечерјем. На крају богослужења уз појање стихира Пасхе, како налаже црквено правило и пракса Цркве пред почетак Васкршњег поста, приступило се међусобном опраштању свештенослужитеља и присутног верног народа Божијег.

Вечерње богослужење и мало повечерје служио је протопрезвитер-ставрофор Миливој Мијатов, архијерејски намесник новосадски први, уз саслужење ђакона Александра Билића.

Молитве из Великог требника пред почетак Часног поста, прочитао је Епископ новосадски и бачки Иринеј, који је и поучио сабране у Саборном храму, рекавши да нас пост обавезује на узајамно праштање и између осталог истакао: „Сам Господ је дао најбољи пример тога; безгрешни Господ огреховљеном људском роду опрашта грехе, узима их на себе, узноси их на Крст, и као што се каже у црквеним молитвама поцепа обвезницу свих наших грехова, силази и до дна ада да и тамо заточене душе избави и спасе. Чини све за наше спасење и борављење на земљи, док је боравио на земљи, пре страдања и васкрсења, сâм даје пример и поруку опраштања. Опрашта и онима који су га распињали, вишећи у мукама на Крсту, речима: *Боже, ојросиши им јер не знају штиа чине*. Али и поручује нама да кад Он опрашта, треба и ми да опраштамо, јер вели: *Ако не ојрашћаше грехе једни друјима ни Ошац, ваш небески неће ојросишиши вама грехе ваше*.“

У ЛОНДОНУ

Помен женама у страним мисијама у Великом рату

У недељу, 13. марта 2016, у Српској Православној Цркви Свети Сава у Лондону, одржан је помен за Лејди

Пеџет, др Елси Инглис, Мејбел Стобарт, Флору Сендс, Евелину Хаверфилд, др Елизабет Рос, Олив Кинг, др Кетрин Макфејл, др Изабел Хатон и друге храбре жене из разних страних медицинских мисија које су дале огроман допринос опстанку српског народа у Србији и на фронтима током Првог светског рата. Ризикујући своје животе, многе су заувек остале у Србији. И овога пута, желимо да им искажемо вечну захвалност на њиховој несебичној помоћи и жртви.

УТРЕБИЊУ

Света Евхаристија

У недељу, 13. марта 2016, пред почетак Великог часног поста, у Саборном храму Светог Преображења Господњег, служио је Епископ захумско-херцеговачки Григорије. Послије прочитаног Јеванђеља, Владика Григорије се обратио пригодном бесједом, истакавши на почетку поста да је веома важно да се подсетимо на то да никако не осуђујемо једни друге, па чак и онда када видимо да тај неко чини погрешно. Друго, врло је важно да своје благо сакупљамо тамо гдје не може да пропадне, а сабира се тако што „некоме дамо чашу студене воде, некога питамо како је“... На Светој Литургији Владика је рукоположио Милана Ђукића у чин ђакона. Ђакон Милан је службеник Митрополије дабробосанске и служиће при Храму Светог Илије на Сокоцу. У недељу вече, служена је вечерња служба, на крају које је прочитана молитва за почетак поста, а потом су сви присутни тражили опроштај једни од других, честитајући срећан почетак поста.

У ЦЕТИЊСКОМ МАНАСТИРУ

Свето причешће - врхунац и пуноћа живота

Архиепископ цетињски Митрополит црногорско-приморски Амфилохије служио је, 16. марта 2016, са

ДОБРОЧИНСТВО
Поклоничка агенција Српске цркве
тел/факс: 011/2687-416, 2686-445
info@dobrocinstvo.rs
www.dobrocinstvo.rs

БУДИМПЕТША - СЕНТАНДРЕЈА
13 - 16. април

ВАСКРС У СВЕТОЈ ЗЕМЉИ
25. април - 02. мај

ЦАРИГРАД - ИСТАНБУЛ
14 - 21. мај

БЕЧ
18 - 22. мај

СВЕТИЊЕ ГРЧКЕ СА
ПАТМОСОМ
06 - 14. јун

МАНАСТИРИ РУМУНИЈЕ
21 - 29. јун

ОСТРОГ
Сваког викенда

свештенством у Цетињском манастиру Свету Литургију Пређеосвећених Дарова.

На крају Службе, Владика је рекао да је Свето причешће врхунац и пуноћа живота Цркве Христове.

„И пуноћа и врхунац свједочења њене истине, као живе и живоносне заједнице Бога и човјека“, рекао је он.

Он је казао да су хришћани једини на свијету обдарени том Светом тајном сједињења са Богом и Божанском творевином у њеној чистоти.

„Све друге религије, па и оне које су јединобожне, као јудејска и исламска вјера, оне имају осјећање и трагање за Богом. Међутим, ниједна од тих вјера нема тај дар да постане једно са живим Богом, да се сједине са Њим, не само да мисле о Њему и да се плаше Њега“, казао је Митрополит Амфилохије.

НА КИМ

Драгоценa помоћ

Синдикати радника Електропривреде Србије, огранак „Косово“ Обилић (ЈП

Ручно и ел. звоњење – источно

У Руса, Грка и Светогораца до данас, а код Срба до пада Деспотовине, а од 2007. наново, и то: са програмирањем и са откуцавањем часова и четвртина СВЕЖЕ: Јовац (3 звона), Жича (5), Копорин (3), Милешева (од 9 т), Уља (4), Крагујевац (5), С. Паланка (3 и часовник), Салаковац (2), Вратна (2), Белошевац (2), Медвеђа (2 и час.), Азања (зв. 4 и час.), Витовница (3)...

Музичирање на звонима (на посебан захтев)

Часовници – Обнова старих механичких, од историјског значаја, часовника; – Израда нових, тачних, са самосталним пребацивањем на „зима-лето“ време. „ЖЕЛ-МИР“ szeljko7@gmail.com 065/920 5 851 ; 064/20 80 145

Површински копови Обилић и Синдикат ЈППК „Косово“ Обилић) одлучили су да одређену суму новца уплате као подршку раду Народних кухиња на Косову и Метохији. Уплатом од 100.000,00 динара и 50.000,00 динара практично су откупили сир од наше Хуманитарне организације Мајка Девећ Југовића, који је ова организација, благословом Епископа Епархије рашко-призренског Теодосија, поделила јавним институцијама на КиМ. Помоћ у виду сира, кромпира и неких других намирница, које ХО Мајка Девећ Југовића добија захваљујући узгоју коза, оваца и крава, добиле су следеће институције: Клиничко-болнички Центар у Косовској Митровици, Клиничко-болнички Центар у Грачаници, Дом старца у Грачаници, Дом деце са посебним потребама у Грачаници, и Студентски центар у Косовској Митровици.

Донација наших добротвора је од изузетно велике важности, што се и показало у бројности институција којима је помоћ донирана. Ми се овим путем захваљујемо Електропривреди Србије, посебно поменутих синдикатима, на веома важној и значајној

помоћи. На овај начин не само да су помогли рад народних кухиња, већ и рад наведених институција.

Извор: eparhija-prizren.com

У ГРАЧАНИЦИ

Ватерполисти Србије

Епископ рашко-призренски Теодосије дочекао је 23. марта ватерполисте репрезентације Србије у манастиру Грачаници. Ватерполисти су наставили „Турнеју шампиона“ у склопу које су, у Епархији поред Грачанице посетили и Лепосавић и Косовску Митровицу.

Ватерполисти су донирали финансијска средства Црквеној народној кухињи на Косову и Метохији на чему су Епархија рашко-призренска и Епархијска хуманитрана организација „Мајка Девет Југовића“ веома захвални и благодарни.

– Градећи цркве, градимо себе –

Помозимо обнову Манастира Лепавина

„Сваки човек је лице Божије“, кажу Свети Оци. А Црква је парче неба у којој на видљив начин примамо благодат невидљивог Бога Духа Светога. Чиме бисмо могли да вратимо ударје Богу за небројена добротина која нам је учинио и која нам дарује свакога дана, окрепљује, снажи, лечи? Чиме? Ударјем и захвалношћу! Ако човек само мало пожели да се захвали Богу за сва блага која нам дарује, његова душа се оплеменењује и он се сав претвара у љубав и почиње да жели да и сам чини добра дела. Почине да осећа да је то уствари воља Божија. Али, могућност да се узврати Богу ударјем и захвалношћу, пружа се човеку свакога дана. Наше православне душе су биле сабласно празне па су и наше велике светиње деценијама биле пуне и празне.

Али, Бог по милости својој ипак није оставио народ свој. Цркве су све пуније а и душа наша православна се опоравља. Зато морамо и нашим храмовима да помогнемо, ко колико може и жели. Зато учествујте и Ви у обнови нашег православног манастира Лепавинског из XVI века, у коме се налази чудотворна икона Царице Небеске Лепавинске, одакле ниједна покајана душа није отишла неслушана по молитвама својим.

Кроз своју историју манастир Лепавина је више пута рушен, било безумљем људским, било небригом или зубом времена. Обновљан је увек добро-

вољним прилозима Христољубивих људи, јер другачије није ни могуће. Данас је поново неопходна обнова манастира Лепавине посвећеног празнику Ваведења Пресвете Богородице. Потребна је обнова како цркве манастирске, тако и старог дела конака из XVIII века, јер су обе грађевине у доста лошем стању.

Овим путем се обраћамо свим православним Србима у свету и свим људима добре воље да за обнову ове старе, а велике светиње приложе своје „две лепте“, како каже Свето Јеванђеље, а молитвама игумана Архимандрита оца Гаврила и браћије, Господ ће вас стоструко наградити.

Свако добро од Господа!

Управа манастира Лепавина

ПОМОЗИМО ОБНОВУ МАНАСТИРА ЛЕПАВИНА

КУНСКИ РАЧУН - ERSTE BANKA
2402006 - 1100515726

ДЕВИЗНИ ЖИРО РАЧУН
УПЛАТА ЗА: МАНАСТИР ЛЕПАВИНА
БАНКА: ЕРСТЕ БАНКА
IBAN: HR1824020061100515726
SWIFT: ESBCHR22